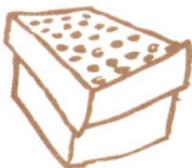
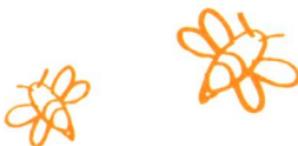
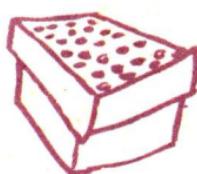
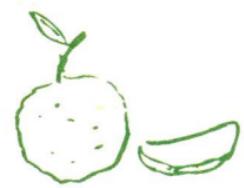
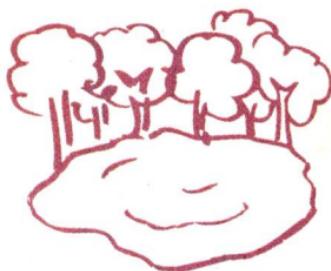


Healthy Planet : สุขคดีท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการเรียนรู้



เรื่องakkaph : สันติสุน กาญจนบุรี







ชาแก้ไข

เรื่องและภาพ โดย สันติสุข กัญจนประกร

**Healthy Planet สุขคดีท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการเรียนรู้
ชาแก่ไทย**

**เรื่องແລະກາພ ໂດຍ ສັນຕິສຸຂ ກາງູຈນປະກຣ
ອອກແບບປົກແລະຮູບເລີ່ມ ນໍ້າຝັນ ອຸດມເລີສລັກຂະດີ**

ເລີ່ມຕົວຈຳນວຍສືບ

978-616-7374-55-0

ບຣຣນາອີກາຣອໍານວຍກາຣ

ຕວງພຣ ເຢັງບຸແຍພັນເຊີ

ກອງບຣຣນາອີກາຣ

ສໍານັກງານກອງທຸນສັນບສຸນກາຣສ້າງເສຣີມສຸຂກາພ (ສສສ.)

ໂດຍ ສໍານັກສັນບສຸນສຸຂກາວະຊຸມຊານ (ສນ.3)

ຈັດພິມພື້ນແຜຍແພຣດີໂດຍ



ສໍານັກງານກອງທຸນສັນບສຸນກາຣສ້າງເສຣີມສຸຂກາພ (ສສສ.)

979/116-120 ຫ້ານ 34 ອາຄາຣເອສ. ເມ. ທາວເວອຣ

ຖະນພທລໂຍອິນ ແຂວງສາມເສນໃນ ພຸກູາໄກ ກຽງເທເພຍ 10400

ໂທຣສັບຖ້ວນ 0 2298 0500 ຕອ 1707

ໂທຣສາຣ 0 2298 0230

www.thaihealth.or.th ແລະ www.punsook.org

ພິມພົມຮັງທີ 1

ພຸດຊະການມ 2555

ดำเนินการผลิตโดย

เป็นไทย พับลิชชิ่ง

Penthai Publishing

โทรศัพท์ 0 2736 9918

โทรสาร 0 2736 8891

waymagazine@yahoo.com





คำนำ

ท่ามกลางกระแสวิกฤติเศรษฐกิจโลกครั้งใหญ่เป็นประวัติการณ์ในรอบหลายสิบปี ทำให้เกิดการตั้งค่าตามว่าวิกฤตตินี้จะใหญ่ขึ้นอีกเพียงใด จะยืดเยื้อขนาดไหน และวิกฤตตินี้จะส่งผลกระทบต่อสังคมไทยชุมชนหมู่บ้านไทยมากน้อยเพียงใด ความวิตกตั้งกล่าวว่าอาจจะไม่เกิดขึ้น เลยหากปัจจุบันชุมชนหมู่บ้านไทยไม่ถูกลากเข้าสู่ระบบการผลิตเพื่อขาย

นักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ได้วิเคราะห์ถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยว่า ในระบบทุนนิยมยังคงมีอีกรอบดำเนินอยู่ในลักษณะคู่ขนาน นั่นคือระบบเศรษฐกิจชุมชนหรืออาจจะกล่าวเป็นศัพท์สมัยใหม่ได้ว่าระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ในอดีตชุมชนหมู่บ้านจะมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายเน้นความพอเพียง มีครอบครัวเป็นหน่วยการผลิต การซ่วยเหลือชึ่งกันและกันมั่น้ำใจเป็นพื้นฐานของชีวิต มีพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นระบบการจัดการในชุมชนและให้ความสำคัญของบรรพบุรุษ ผู้เฒ่าผู้แก่ ครอบครัว

ต่อมาหลังจากรัฐและระบบทุนนิยมได้เข้าไปมีอิทธิพลต่อชุมชน การผลิตเชิงเดียวและลักษณะบริโภคนิยม ทำให้ชาวบ้านมีรายจ่ายที่เป็นตัวเงินมากขึ้น เพียงเท่านั้น

ยังไม่พอ ลิ่งที่ทำลายความเข้มแข็งของชุมชนที่มากที่สุด คือ รัฐและทุนเข้าไปถ่ายโอนทรัพยากรจากระบบชุมชน หมู่บ้าน

ยิ่งรัฐและทุนเข้าไปกอบโกยมากเท่าไร ชุมชน หมู่บ้านไทยยิ่งประสบความอ่อนแ้อย่างต่อเนื่อง คำพูดดังกล่าวไม่ใช่คำพูดลอยๆ ที่ไม่มีหลักฐานรองรับ หากแต่เมื่อการตลาด ไปทึ้งแผ่นดินไทย หลังการประกาศแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมมากกว่า 40 ปี จะมีลักษณะชุมชนที่คนในชุมชนไม่ประสบปัญหาความยากจน ไม่ประสบปัญหาลิสิ่งแวดล้อม หรือไม่ประสบปัญหาสุขภาพ

จากสถานการณ์ดังกล่าวถึงเวลาแล้วหรือยังที่ สังคมไทยควรกลับมาเน้นการพัฒนาที่ไม่มองแต่ มิติ ประสิทธิภาพ การสร้างมูลค่าและกำไรหรือการตลาด ด้านเดียว แต่ควรจะเป็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนและ สังคม

เราไม่ควรลดทอนผู้คนลงไปเป็นเพียงตัวเลข หาก ควรเป็นเพื่อส่งเสริมศักยภาพและศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ คำตอบสำหรับคำถามข้างต้นนี้ คงจะต้องช่วยกัน ค้นหา ไม่ว่าจะใช้ระยะเวลานานนานเท่าไร

ยำไข่ปลาเรียวเชียร์สจัดจ้าน ต้มยำกุ้งตัวโต ฉู่ฉี่ปลา
สีแดงเผ็ดร้อนหวานออยู่บันเตะไม่รอมตะเล

ใกลๆ ในนน อากิตตี้สีมากสูกดวงใหญ่รีบลับ
เหลี่ยมเข้า ราวด่อบ้านรีบกลับไปหาลูกเมีย ก่อนหน้า เรา
เพิ่งข้ามสะพานสวยๆ ที่ทอดตัวเหนือทะเลช่วงหาดเจ้า
หลาว หนุ่มสาวหลายคู่ยกโทรศัพท์ขึ้นเก็บภาพ คนขาย
หมึกสดกำลังทำหน้าที่ ส่งกลิ่นหอมๆ พุ่งไปทั่ว ชวนให้
นึกถึงคำเดียวหนึ่งๆ จืดน้ำจิ้มถั่วลิสลง

ธรรมชาติสวยๆ กับมุ่นใสๆ ดูยังไงก็ไม่เบื่อ
เพื่อคนที่ยังไม่ทราบ จันทบุรีเป็นจังหวัดน่าเที่ยว
ตัวเมืองเล็กๆ ริมแม่น้ำสไตร์ตลาดเก่าห้องแถวไม้ เก่ง
ตามสมัยนิยม ห่างจากนั้นราว 30 กิโลเมตร ทะเลเงียบ
คล้ายหญิงสาวยังไม่มีจริต สงบ สงวนท่าที และมีเสน่ห์



ชวนให้นั่งมองได้นานเป็นวัน

จันทบุรีมีสวนผลไม้ ว่ากันว่าดินที่นี่ปลูกอะไรก็ขึ้น
ถึงได้มีทุเรียนหอมอร่อย เงาะกรอบๆ ลองกองหวานๆ
รวมไปถึงราชินีอย่างมังคุดส่องอกไปสู่คนต่างถิ่น นี่ยังไม่
นับรวมพloyชื่อเป็นของขึ้นชื่อ

แต่คนที่เบื่อการท่องเที่ยวกระแสหลัก ไม่ได้บวกว่า
นั่งดูุะล หรือเดินเล่นริมแม่น้ำจันทบุรีเป็นเรื่องน่าเบื่อ
แต่ที่นี่ตำบลลชากไทย อำเภอเขากีซมภูภู จังหวัดจันทบุรี
มีมากกว่าสิบห้าหมู่บ้าน เข้ายอดดีตให้เคารพลักษณะ
เป็นการท่องเที่ยวแบบชาๆ ที่ต้องละเลียดอ่านแบบชาๆ
ถึงจะได้อรรถรส

โลกหมุนเร็วเหลือเกิน ถ้ายังมีเวลา ผ่อนลมหายใจ
ให้ช้าลงนิด แล้วมารับรู้เรื่องราวดีๆ ชีวันที่นี่ทำกัน
ดีกว่า





01 ទាញរូបភាពក្នុងពេលវេលាទៅក្នុងការ

“บอกท่านไปว่าให้นิ่งๆ ผมไม่ได้มีค่าความ
อะไร” อรุณ วิเศษฤกษ์ ชายวัยหกสิบกว่าๆ อธิบายให้
เข้าใจว่าทำไมเขาก็เลี้ยง และคลุกคลีกับลัตต์มีเหล็กใน
ได้อย่างสนบายนะ ไอโอดินต่ออย่นะมันของธรรมดานะ แต่ที่ไม่
ธรรมดานะ คือเขาก็อกกว่า มันก็หลักการง่ายๆ เมื่อ онคุณ
จีบสาวนั้นแหละ จู่ๆ จะไปถึงเนื้อกึ่งตัวได้เหมือนกันไม่ ของ
อย่างนี้มันต้องค่อยๆ ไอโอดิน นุ่มนวลเข้าไว้ แล้วผลผลิต
หวานๆ ก็รออยู่ปลายทาง...ได้ไม่ยาก

ที่ตำบลลากาไทย มีกลุ่มเลี้ยงผึ้งที่ก่อตั้งขึ้นบนพื้นฐานง่ายๆ คืออย่างให้ผึ้งมาช่วยผสมเกสร เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอย่างผลไม้นานาชนิด รวมถึงมีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจชุมชน โดยแกนนำกลุ่มนี้เป็นภาพปัญหาคนใช้สารเคมีเยอะ ศัตรูพืชตาย แต่ผึ้งชี้มีประโยชน์ก็ตายตาม จึงได้รับการอบรมเลี้ยงผึ้งจากศูนย์อนรักษ์และขยายพันธุ์ผึ้ง

“ผึ้งมีหน้าที่ช่วยผสมเกสรตัวผู้กับตัวเมีย” อธิบายว่า

พลาสติกเดินนำเข้าไปในสวนป่าหลังบ้าน ที่การดายไปด้วยต้นไม้นานาพันธุ์ ทั้งที่กินได้ และนำมารักษาโรคภัยได้

“เราจะเลี้ยงตามป่าที่มีดอกไม้เบ่งบานในป่า ซึ่งบางครั้งเราก็มีเพื่อนตามที่ต่างๆ ค่อยส่งข่าวให้ ดอกไม้ที่จะให้น้ำผึ้งมากๆ ก็พากทานตะวัน ใครอยากริบงาน จะโกรมาบอกเรา เช่น...ลุง สวนผสม ลินจีบานแล้ว ต้องการผึ้งลักษณะลับถึงสามลิบลัง พอจะจะถามว่า คุณมีลินจีกี่ไร่ ลินจีกี่ปี พันธุ์อะไรบ้าง ถ้าบอกมีค่อมอย่างเดียว ผมไม่ไป เพราะมันไม่ผสม พันธุ์นั้นมันเป็นกะเทย ถ้ามีพันธุ์อื่นๆ ต่างสายพันธุ์ อย่างนี้ไปได้ เราเก็บเป็นกล่องเลี้ยงผึ้งไปเลย

“ถ้ามีน้ำผึ้ง หน้าฝนมักไม่เก็บกัน เพราะ

ความชื้นสูง และ
น้ำหวานในดอกไม้
ก็ไม่มี ฝนล้างหมด
มีที่พอเลี้ยงผึ้งได้
หน้านั้นคือดอกงา
ເອາດีสุดในการเก็บ
คือ ปลายฝนต้น
หน้า พฤษภาคม ส่วนวงจร
ผึ้ง เกิดโดยพึ่งตัว
สามวัน เกิดมาสาม



វันແຮកໄດ້ກິນໝາຍື່ງ ສີວັນກິນເກສຣ ພັກຕົວອົກລົບເຈືດວັນ ອາຍຸ
ຢືນເລືບເອົດວັນ ອອກມາເປັນຕົວເຕີມວັຍ ເສົ່ງແລ້ວມາທຳງານ
ໃນຮັງອົກຢືນເລືບເອົດວັນ ຄຶ່ງອອກປິນ ອາຍຸການຕາຍຄົວໄມ່ເກີນ
ເກົ້າລົບວັນ”

ອຽນຍກຄາດຜົ່ງອອກຈາກລ່ອງສື່ເຫຼື່ຍມ ນໍາຜົ່ງ
ຈໍາໆ ເຍັ້ມອູ່ຢູ່ດ້ານໃນ ຄວນທີ່ໃຫ້ຮມເພື່ອໄລ່ຜົ່ງຈາກຮອງໂຮຍຕົວ
ທ່ານຄລຸມສວນປ່າ ໃຫ້ກາພກິ່ງຈົງກິ່ງຜົ່ນ ຮາວຫລຸດໄປອູ່ໃນ
ໂລກນິການ

“ຄວາມວູ້ເວັ້ງເລື່ອງເລື່ອງຜົ່ງຜົ່ນໄມ່ມີເລີຍ ແຕ່ສມ້ຍວັຍຮຸນເປັນ
ນັກລ່າຮັງຜົ່ງມາກ່ອນ ຕື່ຜົ່ງໃນປ່າ ພອອາຍຸເຍະຫນ່ອຍ ມາຄືດ
ວ່າ ທຳມະຍ່າງໄວ້ຄົງຈະດູແລ້າໄດ້ບ້າງ ອົກຍ່າງ ທີ່ນີ້ສມ້ຍກ່ອນ
ປ້າຍັງສມນູຮນ໌ ເໜ່າແມລັງແລະສັ້ວມືມາກາມາຍ ພອຜລໄໝ
ອອກດອກ ກົມືແມລັງຄອຍຜສມເກສຣໃຫ້ຕົດຜລ ແຕ່ສມ້ຍນີ້
ດ້ວຍວົງຈາກກາລືຕົກທີ່ຜົດເພີ່ນ ເຮັກໄປເອຍາ່າມ່າແມລັງ
ມາໃໝ່ ທີ່ຈົງຈາກ ມັນໃໝ່ມ່າຄັງຫຼຸ້ມື້ ແຕ່ແມລັງທີ່ມີປະໂຍ່ໜ້ນ
ພລອຍຕາຍໄປດ້ວຍ

“ແຕ່ກ່ອນທຳສວນ ທຳສາຮັບ ຖຸກວິທີເພື່ອຜສມເກສຣ
ຕິດບ້າງ ໄມຕິດບ້າງ ເລື່ຍເຈີນໄປມາກ ເອຍາຈີດເຂົ້າຂ່າຍ
ຜລພລືຕົກທີ່ອກມາໄມ່ສາຍ ກະທັ້ງພມໄດ້ຢັນຈາກຮາຍກາວວິທີ
ອາຈາຣຍ໌ຈາກຄູນຍ໌ອ໌ນ່ຽກ໌ແລະຂໍຍາຍພັນຮົ້ມື້ທ່ານໜຶ່ງບອກ
ວ່າ ດັນທຳສວນ ໂດຍເນພະສວນເງາະ ຄ້າໄມ່ຕິດຜລ ໄຫລອງມາ
ປົກ່າງກັບທາງຄູນຍ໌ ທາງນັ້ນບອກວ່າ ຄ້າພມໄມ່ເຊື່ອ ຈະລອງ

ให้ยืมฟังไป ปรากฏว่า ติดห้องสวน คราวนี้เราเล่ายเชื่อ

“เลยโทรไปถามว่า ผึ้งสีลังนี่ ขอซื้อได้ไหม ราคาก่าเท่าไหร่ ทางนั้นบอกว่า ผึ้งมันเป็นของหลวง ขายให้ไม่ได้ ผสมต้องไปศึกษาถึงวิธีการเลี้ยงให้เป็นเสียก่อน เลยเข้าไปอบรม แต่การอบรมมันก็ได้แค่ทฤษฎี ต้องมาสะสมประสบการณ์เอาเองในสนามจริง หลายคนซื้อผึ้งมาเลี้ยง ตายหมด ครั้งแรกผมซื้อมาก้าลัง ลังละหนึ่งพันแปดร้อยบาท”

คล้ายๆ อรุณต้องการบอกว่า ของอย่างนี้ต้องค่อยเป็นค่อยไป ค่อยๆ เดินตามผู้รู้ อย่าทำเป็นผู้ดีตื่นแตงรักจะเลี้ยงผึ้ง ต้องลุยให้ถึงรัง ไม่อาย่างนั้นกลับไปเตอะเสียเวลาเปล่า

“มันขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ถ้ามาถึง นั่งในรถ มอง

อย่างเดียว ก็กลับไปเลย มันต้องลงมาคลุก ไม่ต้องกลัว จะต่อยเตะอย่างไรช่างมัน” คำสุดท้ายนี้เข้าพูดเน้นๆ ช่างมัน อันที่จริงด้วยสติลั่นกางเลงลูกทุ่ง ระหว่างคำว่าช่างกับมันมีอีกคำแทรกอยู่ (ช่าง...มัน) แต่เข็นเซอร์ไว้ก่อนดีกว่า

“ตอนนั้นผมฝึกแรกๆ เจ้า





หน้าที่ศูนย์ยังงง บอกให้ระวัง เพราะมันต่อยเจ็บ พอเดิน ดุ่มๆ เลย ความที่เคยโคนผึ้งหลวงต่ออยามากแล้ว”

รังผึ้งถูกทรายนำไปที่เครื่องสลัดน้ำผึ้ง อีกเดียว ผล ผลิตหวานๆ จากเจ้าตัวเล็กตัวน้อย จะได้รับการบรรจุลง ขวด เราแยกกลีนน้ำลาย หวังได้ชิมรสชาติ

“เดียวเอาไปกินสักขวด จะได้รู้ว่า น้ำผึ้งสดๆ มัน รสดีแค่ไหน” อรุณว่า บอกให้ลูกชายทำตามที่สั่ง หมดรุ่น เข้าแล้ว ก็มีรุ่นลูกนี้แหละ ที่จะมาช่วยทำต่อ

ที่บอกว่าผึ้งช่วยผสมเกสร ถ้ามัวแล้วผลผลิต ผลไม้มันเพิ่มขึ้นจริงแค่ไหน เรื่องนี้ อรุณยืนยันด้วยเสียง หนักแน่น ว่าเพิ่มเป็นเท่าตัว

“เพิ่มชัดเจนมาก ผลผลิตของผลไม้เพิ่มขึ้นร้อย

ເປົອຮັ້ນຕີ ພລໄມ້ຄ້າໄມ້ມື່ແມລົງຜສມ້ນຈະໄມ້ຕິດ ແກ້ວມ່ານ
ສຸກພສຕຣີໄມ້ມື່ສາມີ ໄມ້ເຄຍມື່ເພສສັມພັນນີ້ ມັນກີໄມ້ມື່ລູກ
ມັນຍ່າງເດືອກັນ (ຫັວເຮາ) ອຶກຍ່າງ ຜົ່ງມື່ສ່ວນທຳໃຫ້
ຄວາມເປັນອຣມຊາດີກລັບຄືນມາ ຈາກທີ່ເຄຍແທ້ງແລ້ງ ຈະ
ເຂົ້າວຸ່່ມ ພລໄມ້ຕິພລ ໄນວ່າໄມ້ເມືອງຫຼືໄມ້ປໍາ ທຳໃຫ້
ຝນຕກຕາມຄຸງ ເປັນວົງຈຽກນີ້ປ່ອມດ ເຈົ້າຂອງສວນບາງ
ສວນ ໄນໄມ້ເຄຍຕິພລ ເຄຍພື້ນຮ້າຍຂາຍຍາ ແກ້ວມ່ານທີ່ພມ
ເຄຍທຳເນື່ອປີ 35-38 ຊົ່ງຮ້ານຍາກີໄດ້ແຕ່ແນະນຳໃຫ້ໃຊ້
ຢາຕັວໂນນິຕັວນີ້ ເປັນການທຳລາຍອຣມຊາດີ ເຮົາເອງໄມ້ມື່



ຄວາມຮູ້ ພມມີທີ່ອູ່ແຕວເຂາ ເອາຝຶ່ງໄປໄວ ເຈະຕິດແຕງໄປ
ໜົດ ອາກາສກົດ

“ເພື່ອນພມມີສຸວນເຈະອູ່ຈັງຫວັດຕຽດ ບາງຄນຕ້ອງ
ຂາຍໜົດ ເພຣະເຈະໄມ່ຕິດ ແຕ່ອີກຄນ ເອາຝຶ່ງໄປລົງ ທີ່ດິນ
ຍັງອູ່ ເຈະກີໄດ້ເກັບເກີຍ ອີກຍ່າງນະ ເຮືອງຍາມ່າແມລັງ
ເນື່ອກ່ອນເຄຍເຈະເລືອດ ມີສາຣີພິທົກຄ້າງ ແຕ່ເດືອນນີ້ມີ
ແລ້ວ ດັນແຕວນີ້ເນື່ອກ່ອນໜ້າເໜືອງ ຕັ້ງເໜືອງ ຍິ່ງທຳກັ່ງ
ຍິ່ງຕາຍເຮົວ ສມັຍໃຊ້ສາຣີເມື່ອ ຂາດໄສ່ໜ້າກາກ ປັ້ງກັນທຸກ
ອ່າງ ຍັງຕາຍຄ້າງໃນເລືອດ ບາງຄນພ່ານໄມ້ໄສ່ອະໄຣເລຍ ຍັງ
ມາຄ່ອນຂອດພມ ບອກວ່າເຮົາອ່ອນແອ ໄອັນນີ້ ໄມ່ນານປີ
ຕາມອອນໄມ່ເຫັນແລ້ວ”

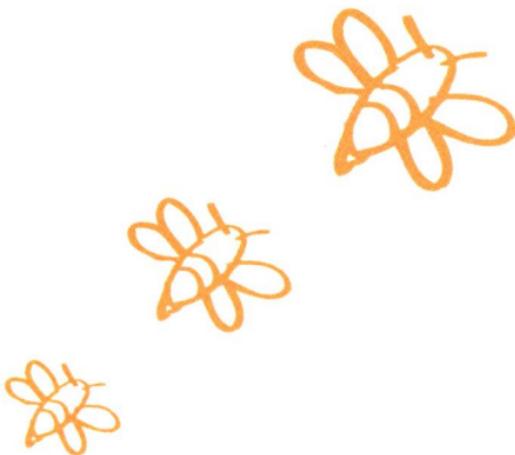
ເຮົາລອງຊົມນຳຝຶ່ງສົດໆ ພວນເຊື່ອໃຈດີຈິງໆ ຄຸ້ມຄ່າ
ກາຣຣອຄໂຍ

“ຕອນນີ້ເຮົາສິ່ງຝຶ່ງໄປຕຽດ ຮະຍອງ ແຕ່ສ້າງກົດກາໄວ
ນະ ເຊັ່ນ ອຸນຈະເອາຝຶ່ງເຮົາໄປ ຕ້ອນມັນໃຈດ້ວຍວ່າ ຮອບສຸວນ
ຄຸນ ພາຍໃນອານາເຫັນທີ່ກິໂລເມົຕົມ ຕ້ອນໄມ້ໃຊ້ຢາ ຄ້າທຳ
ຂອງເຮົາຕາຍເກີນທີ່ກຳຫັດ ອຸນກົດຕ້ອງໜີໃ້ ທຳຝຶ່ງສູງຫາຍ
ຄຸນຕ້ອງເປັນຄົນຕາມກັບມາໃຫ້ເຮົາ ເຮືອງພວກນີ້ທີ່ທຳໄປ
ພຣະພມຮັກຝຶ່ງຂອງພມ ໃນໃຊ້ເຫັນແຄ່ມັນເປັນຕົວສ້າງເງິນ
ຄື່ອເອາຝຶ່ງຂອງເຮົາໄປ ກົດຕ້ອງດູແລດ້ວຍ ທຳເປັນໜັງສື່ອສູງຄູາ
ເລຍ ຈິງໆ ເຮົາຍັງໄມ່ເຄຍເຈອນະ ແຕ່ຖຸກຍ່າງມັນຕ້ອງມີ
ກາຣເຕີຍມພຣ້ອມ

“เห็นอนุมานจะมากขอลูกสาวเราอีกแล้ว ต้องมาศึกษา กันก่อน ตามได้กันลักนิด เคยเลี้ยงหรือยัง เลี้ยงแล้วทำไม่ด้วย ถ้าไม่เคยเลย ก็ต้องมาช่วยกันแบกรับผึ้งก่อน มาฝึก มาฐานศัตรูผึ้ง แค่อ่านตำราอย่างเดียว แล้วเลี้ยงได้ ป่านนี้ผมต่อยมวยได้ เชமป์โลกไปแล้ว เพราะอ่านนิตยสารมวยอยู่บ่อยๆ ของอย่างนี้มันต้องซ้อม (หัวเราะ)”

เข้าใจเปรียบเทียบ เจ้ากรรม ถ้าเรื่องรายได้จาก การขายน้ำผึ้งดีกว่า

“เฉลี่ยแล้ว ได้น้ำผึ้งประมาณสองพันถึงห้าพัน ขวด ราคาส่งร้อยห้าสิบบาท ขายปลีกสองร้อย เราย้ายได้ทุกวัน เงินที่ได้มา เราเก็บเอาไว้ แล้วแบ่งให้คนในกลุ่ม ตอนนี้สมาชิกทั้งหมดยี่สิบหกคน และมีการเอาลูกหลานมาเรียนรู้ด้วย”

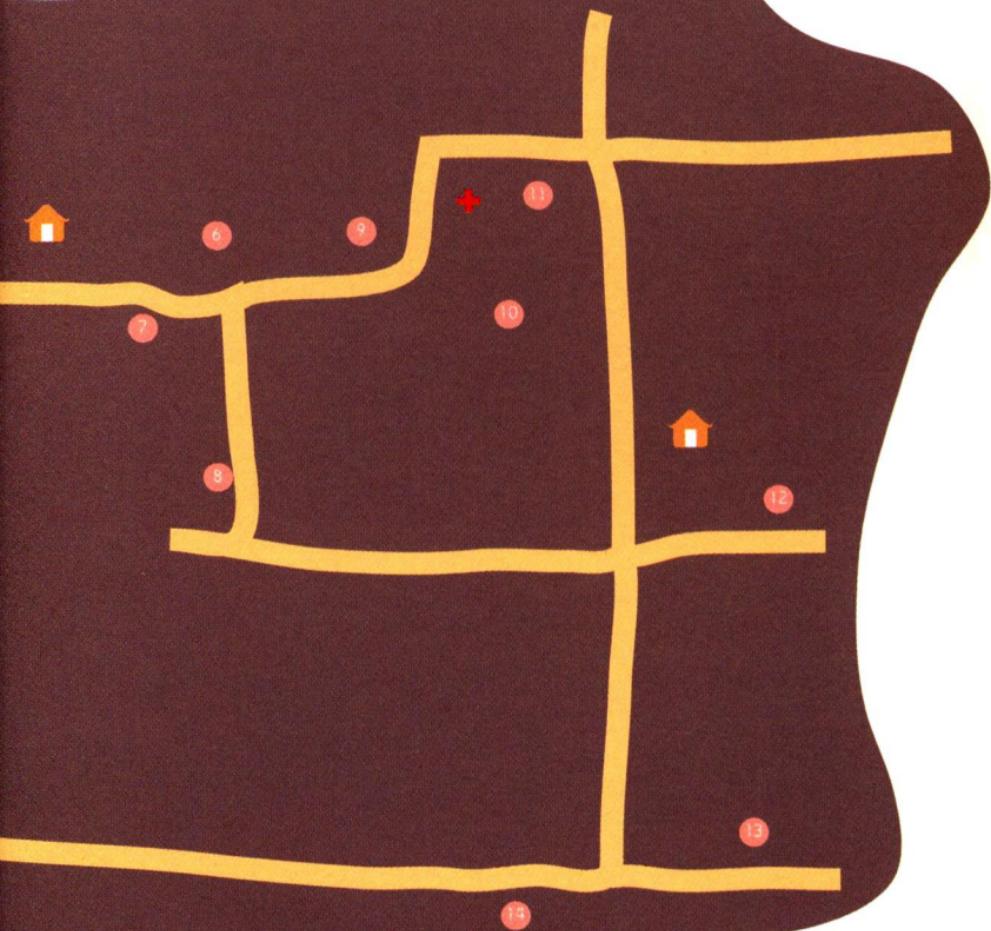






แผนที่แหล่งปฏิบัติการเรียนรู้ ชาガไทย

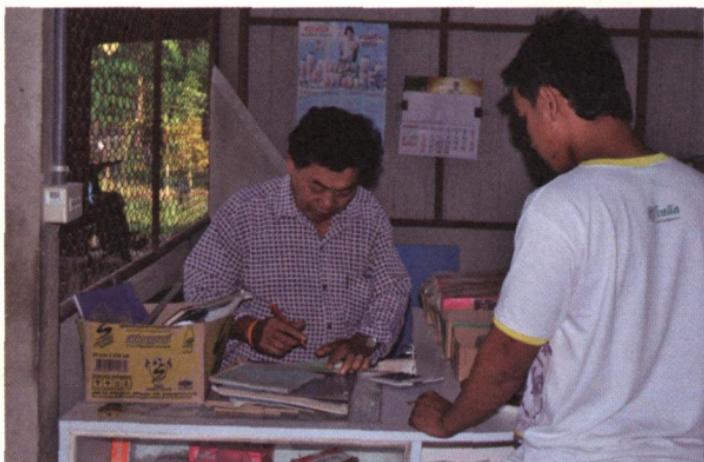
- 01** ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดชาガไทย
- 02** อาหารพื้นบ้าน
- 03** บริหารจัดการน้ำ
- 04** วัชร์ตัน
- 05** กสุเมลี่ยงผึ้ง
- 06** ตัวราชอาสา
- 07** ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดเนินมะหاد
- 08** ต้นแบบพลังงานชุมชน
- 09** กสุเมลี่ยนทรีย์
- 10** ชุมชนผู้สูงอายุ
- 11** ศปสช.
- 12** หมู่บ้านบ้าน
- 13** กสุเมลี่ยนบุรุษคุณภาพมังคลา
- 14** กสุเมลี่ยนบุรุษดีบาล
- 15** ศูนย์เรียนรู้ด้านปลูกผัก
- 16** กสุเมลี่ยนบุรุษและสมควรรักษ์







02 สีขาวเงา^๑
แหล่งทรายในร้านค้าตัวเอง



ภาพข้าวเปลือกสีทองต้องแสงแดดสวายเหลือเกิน เราอุดใจไม่ให้ต้องก้มตัวลงกดเก็บภาพไว้ในกล้อง นี่ถ้ามีโทรศัพท์ทันสมัยแบบคนอื่น คงอัพโหลดภาพให้ชาวบ้านชาวช่องดูบนเว็บโซเชียล เน็ตเวิร์ค แต่ไม่มีก็ไม่เป็นไร ของแบบนี้ มาเห็นด้วยตา อาจดีกว่ามองภาพแห้งๆ ในจอคอมพิวเตอร์

คนชาวกาฬไหตั้งร้านค้าชุมชนเอง ขายของอุปโภคบริโภค และยังมีการขายข้าวที่สีกันเอง มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการชุมชน เพื่อชุมชนจะได้บริโภคข้าวสารปลอดสารและราคาถูก รวมถึงชุมชนจะได้รับเงินปันผลจากการทำที่เกิดจากการบริหารงานของชุมชน

สุกิน ครุฑทอง และรุ่งนภา แก้วคล้ำ ส่องผู้บุกเบิก



เรื่องนี้ ช่วยกันเล่าถึงที่มาที่ไปว่าได้งบเอสเอ็มแอลมา 250,000 บาท จังประชุมกันคิดสร้างอาคาร ชื่อเครื่อง สีข้าวเล็ก เพื่อสีขายในหมู่บ้าน พอชาวบ้านมาซื้อกับน่าว่า มีข้าวให้ซื้อแค่อย่างเดียว ไม่มีสินค้าอุปโภคบริโภคอย่าง อื่นเลย สรุปว่า โรงสีเกิดปี 2549 ร้านค้าเกิดปี 2551

“เลยประชุมกันอีกว่าจะสร้างร้านค้า เรียกหุ้น ก่อน มีโรงสี ชาวบ้านซื้อข้าวตามตลาดนัด มันก็ดีนะ แต่ถ้ามา ซื้อที่นี่ จะมีการบันผลศีน คนซื้อคนขาย ได้มีการพูดคุย กัน ข้าวเราจะไม่ได้ขายแพง อีกอย่าง ข้าวตามตลาดมีการ ผสม เป็นข้าวที่เรียกว่าจับฉ่าย แต่ของเรานี่สั่งตรงจาก ชาวนาเลย เราสีเอง เราเก็บเห็นว่ามันดีอย่างไร”

ревัต นิยมวงศ์ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ชาากใหญ่ หนึ่งในผู้ร่วมขับเคลื่อนห้องถินสู่ตำบลลุขภava นั่งฟังอยู่ข้างๆ เขาริบ้ายเพิ่มเติมว่า

“เมื่อก่อนชุมชนชาากใหญ่ทำนานะ แต่วันนี้ เราโดน การปลูกพืชเชิงเดี่ยวทำลายหมด พอดีมีพรครพวกรู้จักกัน ซึ่งมีการรวมกลุ่มเพื่อรับซื้อข้าวจากคนทำนาที่เป็น สมาชิก และข้าวมันลัน เรายังคงกัน ว่ามาเป็นเครือข่าย กัน ซื้อข้าวมาสีในราคากัน ลิ่งที่เราได้คือข้าวในราคากี ที่เป็นธรรมกับชาวบ้าน และข้าวที่สีสดๆ ปลอดสารเคมี ณ



วันนี้ การสื่อข่าวทั่วๆ ไป บางครึ่งมีการใส่สารกันมoxid
 “ข้าวที่เรารับซื้อใช้กระบวนการปลูกแบบที่ใช้คำว่า
 ปลอดสาร คือใช้สารเคมีน้อยมาก เพราะเราใส่ใจเรื่อง
 สุขภาพของผู้บริโภคด้วย ชากราชบุรีไม่ได้มีความรู้เรื่อง
 ของข้าวมากนัก จึงอาศัยความรู้จากกลุ่มที่เราไปซื้อข้าว
 มา เมื่อก่อนเราเคยคิดจะหาข้าวจากกลุ่มอื่นๆ ที่ทำมา
 ยากินล้วนๆ ไม่มีความผูกพันกันแบบเพื่อน ปรากฏว่า
 สีแล้วข้าวหักหมด”

“ขาดทุนมาก หนึ่งตัน ได้เป็นข้าวแค่สี่ร้อยกิโลกรัม
 ขาดทุนอยู่สองรอบ การที่เราไม่มีเครือข่าย ไม่มีเพื่อน จะ
 ลำบาก ข้าวนี้ดูยากกว่าทุกเรียนอีกนะ” สุทธินารีม

รองเรวตัวว่าต่อ “อีกส่วนที่ได้คือเรื่องของแกลง ของ
 รำ ไปเชื่อมโยงกับกลุ่มทำปุ๋ยอินทรีย์ เป็นส่วนผสมหนึ่ง
 และเอาส่วนหนึ่งไปให้โรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนใช้ปลูก
 ผัก หรือให้ชาวบ้านเลี้ยงปลา เลี้ยงหมูหมุน เหล่านี้คือ
 ส่วนที่เราได้ทางอ้อม ซึ่งเกิดจากหลักคิดง่ายๆ ว่า คนเรา
 ต้องกินข้าว และมองการทำงานที่เป็นเครือข่าย เราไม่ได้
 ดูว่าตัวเองทำแล้วได้อะไร แต่ดูว่า ทำแล้ว คนอื่นที่อยู่ใน
 พื้นที่ ที่เป็นเพื่อนเราได้อะไรด้วย อย่างที่อื่นนำท่วม ทำไม่
 เราก็ต้องไปช่วย เพราะเราต้องอยู่แบบเป็นเครือข่ายกัน”



ผลประกอบการต่อเดือนคิดเป็น
เม็ดเงินกว่าห้าหมื่นบาทสำหรับการขาย
ข้าว

“ทั้งคนในตำบลและตำบลข้าง
เคียงที่มาซื้อ ผ่านไปผ่านมา ก็มาซื้อ อีก
อย่างคือตรงนี้เป็นศูนย์เรียนรู้ อาจารย์ที่มา
ซื้อ มีเหตุผลอยู่ด้วยกันสองสามอย่าง
คืออยากสนับสนุนกิจการของชุมชนด้วย
รวมถึงเคยซื้อไปกินแล้วมันโวเช อีกอย่าง
กระบวนการที่ทำให้ชาวบ้านรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วม
ซึ่งจริงๆ ในชุมชนมันมีร้านค้า แต่เราต้องทำให้รู้สึกว่า ไม่
ไปแย่งลูกค้าของเข้า ไม่ได้ตัดราคากัน

“ของบางอย่างเราย้ายถูกกว่าร้านค้านั้นๆ จริง
 เพราะเราต้องการดูแลคนส่วนใหญ่ เพื่อคนราคาสินค้า
 ไม่ให้ขายสูงเกินไป เช่น น้ำมันพีชตอนที่ขาดตลาด ขาย
 กันราคาสูงๆ เราถูกใช้ที่นี่แหละ เป็นตัวคาน เขาถูกมาซื้อที่
 นี่กัน เป็นเหมือนสวัสดิการชุมชนที่ดูแลภาพรวม แต่ของที่
 เราขาย บางอย่างขายไม่ดี เราต้องเอามาลง เพื่อทำการ
 เนลี่ยให้บางอย่างสูงกว่าร้านค้าบ้าง เพราะไม่อย่างนั้น
 ร้านค้าอื่นๆ จะคิดว่าเราเป็นศัตรู ซึ่งเราไม่ได้ขายต่ำกว่า





คุณไปทุกอย่าง บางอย่างเราขายเท่ากัน บางอย่างขายสูงกว่าคุณเยอะ นี่คือเรื่องของเทคนิค”

สินค้าต่างๆ มีที่มา 3 ทาง ส่วนหนึ่งมีรถวิ่งส่ง เช่น น้ำอัดลม เครื่องดื่มต่างๆ ส่วนที่ 2 ตัวกรรมการร้านค้า เป็นคนวิ่งไปซื้อจาก 2 แหล่ง คือร้านค้าขายส่ง ทั้งในพื้นที่และในเมือง

“แต่เราไม่มีการจ้างตายตัว ว่าต้องจ่ายค่าน้ำมันเท่าไหร่ เพราะนี่คือร้านค้าชุมชน เราใช้วิธีแบ่งสัดส่วนถ้าคุณซื้อครั้งนี้ หนึ่งร้อยบาท เราให้ค่าน้ำมันสองบาทซึ่งมากได้มาก ซึ่งน้อยได้น้อย เป็นการเฉลี่ย เพราะไม่อย่างนั้น วันไหนซื้อน้อย กำไรของร้านมันจะไปอยู่ที่ค่าน้ำ



แก๊ง

มันหมด นี่คือการสร้างจิตอาสาโดยทางอ้อมด้วย
“เรามีทำเป็นคุปองลินค้า คนที่เป็นสมาชิกมาซื้อ
จะเขียนในคุปองไว้ ปลายปีก็จะมารวมตัวเลข ว่าทั้งปี
คุณซื้อไปเท่าไหร่ แล้วเฉลี่ยคืนตามเปอร์เซ็นต์ปันผล คน
เป็นสมาชิกได้สองส่วน ทั้งหุ้นและชื่อของ”

ตามถึงคุณภาพข้าว เรටติยอมรับว่า ถ้าเป็นพันธุ์
หอมมะลิสูข้าวทางแบบอีสานไม่ได้

“ของจันทบุรีเป็นข้าวขาวมะลิ อย่างวันนี้ก็มีมา
ส่ง เราสู้ด้วยข้าวซ้อมมือที่ทำตลาดเอง เป็นข้าวแบบ
ชาวบ้านๆ เพื่อคุ้มครองสุขภาพ เรื่องของราคา ถ้าเป็นที่เรา
สีเอง จะถูกกว่าห้องตลาดประมาณหน้าบาน ต่อถัง”

“คิดปลูกข้าวเองใหม่” เรากำม

“นั่งคุยกันตลอด มีพื้นที่อยู่ หนึ่งร้อยเก้าลิบไร์ คิดกันว่าจะทำเป็นข้าวไร่ ปลูกแล้วให้คนในชุมชนดูแลกันเอง ข้าวไร่ไม่ต้องการน้ำมาก แต่ต้องตีอีกตลาด เป็นเรื่องของข้าวซ้อมมือ ข้าวปลอดสาร จุดขายอีกแบบ”

เข้าเล่าว่า จริงๆ ในชาวกาญจนบุรีเคยปลูกข้าวมาก่อน

“ด้วยเรื่องของเศรษฐกิจ ก็เปลี่ยนเป็นทำสวนผลไม้ กันหมด แต่จริงๆ เพราะราคาข้าวมันถูกด้วย ในขณะนี้ ราคากลางไม่แพง ไดเงินเป็นกอบเป็นกำ ประกอบกับมี การโปรโมตจากภาครัฐว่า ใช้สารเคมีอย่างนี้ ปุ๋ยอย่างนี้ จะได้ผลผลิตอย่างที่ต้องการ คนเลยเปลี่ยนความคิดกันหมด พอเป็นสวนผลไม้ จะกลับไปทำนา ลำบากแล้ว แต่พยายามฟื้นฟูอยู่ เริ่มนึกหันมาปลูกเพื่อเอาไว้กินเอง และยังนำมาสีที่โรงสีของเราได้ด้วย”

หลาย ๆ ที่ หลาย ๆ กิจกรรม พอเริ่มต้นก็ดูสวยงาม ไปหมด ครั้นเวลาผ่านไป หายากไปยัง เนื่องจากไม่ได้จริง

“โรงสี ร้านค้าของเรารอยู่ได้ด้วยตัวเอง ส่วนหนึ่งได้กำไรคืนด้วย ร้านค้าห้ามีนาท ข้าวอย่างที่บอกไปอยู่ที่ห้ามีนาท รายได้ประมาณหนึ่งแสนต่อเดือน คนที่อยู่ฝ่ายร้านก็ทำด้วยจิตอาสา เดือนหนึ่งได้ค่าจ้างสามพัน



บทเท่านั้น คนที่ทำงานตรงนี้ ต้องมีจิตอาสาด้วย คนที่เป็นกรรมการต้องซื่อสัตย์ สุจริต เพราะเวลาคนมาซื้อของ ไข่ห้าลิบบาท ถ้าจะเอา ตามว่าเรารู้ไหม ไม่รอ กของมันเต็มร้าน

“อีกส่วน สมาชิกต้องมีความรู้ลึกเป็นเจ้าของร่วม
จริงๆ ช่วยดูแลร้าน อุดหนุนร้าน หรือเรื่องของข้อมูล ที่
ผ่านการแนะนำจากสมาชิกต่างๆ เช่น ให้ปรับปรุงร้าน
อย่างไร อยากได้สินค้าแบบไหนมาขาย ไม่ใช่กรรมการ
อยากขายอะไรมากข้อ ทุกสิ่งอย่างมันจะอยู่ได้หรือไม่
ขึ้นอยู่กับทุกฝ่ายมีส่วนร่วม นี่คือคำตอบหนึ่งของความ
ยั่งยืน”

จิตอาสา คำนี้ดูดี แต่ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้น คนที่มีจิตอาสา ก็สมควรได้รับสิ่งตอบแทนจนสามารถดูแลตัวเองได้ หากตัวเองยังดูแลไม่ได้ จะไปเกิดแคร์คนอื่นได้อย่างไร...จริงไหม

เห็นทำเรื่องร้านค้าชุมชน อดไม่ได้ที่จะถกถึงเรื่องห้างค้าปลีก-ส่งใหญ่ๆ ว่าทำร้ายร้านตลาดของชาวบ้านใหม่

“ถ้าในเมืองกระหบพอสมควร แต่บ้านนอก มีกระหบบางส่วน เนื่องด้วยเป็นค้าปลีกที่ใหญ่ แต่บางแห่ง



เราก็สามารถดูสินค้าในราคางาน สรุป มีทั้งทำลายและส่งเสริม อย่างที่เล่าไป ว่ามันเป็นเทคนิคของการซื้อขายไป ส่วนของการทำลาย คือคนจะแหกน้ำไปซื้อของตามห้างใหญ่ๆ แต่มันต้องขึ้นอยู่กับการบริการของเรา ที่ชาวบ้านไม่เอาห้างค้าส่งใหญ่ๆ ต้องดูด้วยเงื่อนด้วย ว่าเราบริการสู้ในด้านไหนได้บ้าง

“บางร้าน สินค้าจะเลือกกีไม่ได้ อย่างได้ ปลากะป่อง คนขายก็จะหยิบให้ บุบบ้าง อะไรบ้าง บางทีก็เปลี่ยนไม่ได้ แต่ร้านเรา มีแม้กระทั้งชื่อยาฉีดยุงไปแล้ว ทำจูกายเอง กลับมาเปลี่ยน เรายังยอม สังคมแบบนี้ มันก็มีความอบอุ่น ไม่มาซื้อของ ก็ยังมานั่งคุยกันได้ การจะเดินบนประทวัหงห้างร้านใหญ่ๆ ต้องคำนึงด้วยว่าเราต้องอยู่ร่วมกัน สิงสำคัญคือ มันต้องหาจุดร่วมให้ได้ เราในฐานะผู้บริโภค สามารถหล่อเลี้ยงให้สองส่วนอยู่ด้วยกันได้”

ข้างๆ โรงสีและร้านค้าชุมชน ไม่ไกลนัก บึงน้ำสีมรกตตั้งอยู่ เย็นๆ ชาวบ้านคงได้ใช้พักผ่อนหย่อนใจน่าอิจฉาริงๆ







๐๓ ॥ 咍่งน้ำ 咍่งชีวฯ จดการดี ชีวิตรอด

ริมบึงน้ำ ใต้ร่มไม้ ผู้ชายสองคนกำลังตกปลา
แม่ไน่ชอบ แม่รู้ว่ามันบาป แต่ภาพผู้ชายกับคัน
เบ็ด ก็ดึงความสนใจเราได้ทุกที

“บ่อนี่ไม่ค่อยมีปลาหารอกพ่อหนุ่ม อีก
บ่อทางโน้นลี ชุมกว่า” ประวิทย์ หนูเชื้อเรียง
อดีตกำนั้นมากดลูกทุ่งตะโภนบอก ก่อนกลับมา
สู่เนื้อหาที่เราต้องการ

ในชาแก่ไทยมีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับ
กลุ่มระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม โดยเจ้าของสวนมีส่วนร่วมรับ
ผิดชอบค่าใช้จ่ายการจัดการน้ำระดับหมู่บ้าน
เป็นการร่วมใช้น้ำจากบ่อน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ใน
ตำบล ทำท่อส่งน้ำไปตามสวนของสมาชิก และ
ได้มีการกำหนดข้อตกลงการใช้น้ำร่วมกัน ทำให้
ชาวบ้านในชุมชนมีน้ำใช้ในสวนตลอดทั้งปี

ต่างจากเมื่อก่อน ที่มีแต่การแก่งແย่ง
ไม่ใช่ชิงดีชิงเด่น แต่ชิงดีชิงน้ำ ประมาณ มือคร
ายาว สูบได้สูบเอา

“เมื่อก่อน ชาวบ้านต่างคนก็ต่างเอา

ເຄື່ອງສູນໜໍາມາດຸດໜໍາຈາກບ່ອໄປ” ປະວິທີຍົກລ່າວ

“ຕ່າງຄນຕ່າງແຍ່ງ ຈາກມີບ່ອເດືອວ ທຸດເພີ່ມສອງບ່ອກີ
ຢັງໄໝພອ ສາມບ່ອກີຢັງໄໝໄໝຫວາ ດົກທີ່ໄກລ້າຫນ່ອຍກີສບາຍ ມື້ອ
ໄຄຮຍາວ ສາວໄດ້ສາວເອາ ດົກໄກລ່າ ກີແຍ່ ພມມານັ່ງຄິດວ່າ
ຈະທຳອຍ່າງໄຣທີ ພວດມີເຈີນເອສເວັມແລ້ວມາ ຈາກກາຽພຸດຄຸຍ
ຂອງໜ້ານັ້ນໃນເວທີປະເທດມີຄິດວ່າ ອຍ່າງນັ້ນໃຊ້ເຄື່ອງ
ສູນໜໍາເຄື່ອງເດືອວໄດ້ໄໝ ແລ້ວຈັດສຽບປັນສ່ວນກັນໃຫ້ ຈັດ
ເປັນຄະນະກຽມການຂຶ້ນມາ ມີຮະບນກູງເກີດທີ່ ໄນໃຊ້ມາດຸດ
ທັງວັນທັງຄື່ຈົນໜໍາແໜ່ງເໜືອນເມື່ອກ່ອນ

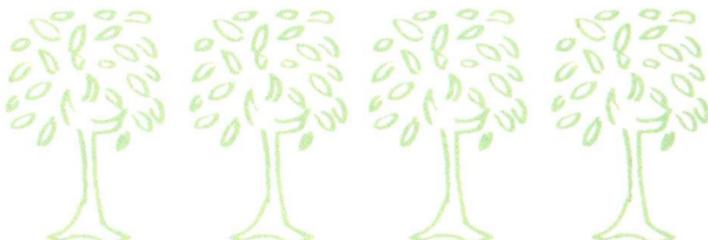
“ຄົນເຮັມນັ້ນເຫັນແກ່ຕ້ວ ກີສູນໄປກັກຕຸນໄວ້ກ່ອນ ທັນ່າ
ເປັນຮະບນບໍລິຫານຈັດການແລ້ວ ກີຕ້ອງຍອມຮັບ ເພຣະເຮົມ
ກົດິກາ ມີຄະນະບໍລິຫານ ມີກາຽປະຊຸມ ເສມອກາກົດກັນໜົມດ
ຈະໄດ້ໄໝກະເລາກັນ ເມຍາຍນໍາແໜ່ງຈົງຈົງ ດ້ວຍມາສູນກັນ
ຄ່າໄຟກີເດືອນລະຮ້ອຍກ່າວບາທ ທາກກັນ”

ເຮັດວຽກຕາມອອງໄປຮອບ່າ ລົມພລິກໃບໄໝໄໝຫວິກ
ຮ່າ ດົງການນ່ານອນ ຕອນນີ້ຄົນໜາກໄທຍມີນີ້ໃຊ້ທັງໝົດສາມ
ບ່ອ ແບ່ງເປັນ ບ່ອເກະທົຣ ບ່ອປະປາອຸປໂກຄບຮົໂກຄ ແລະ



บ่อเลี้ยงสัตว์ (ตก ปลาด้วย)

“ເນື້ອກ່ອນ
ເຖິງກັນ ບາງຄນ
ສູບມາກ ບາງຄນ
ສູບນ້ອຍ ບາງຄນ
ຈະສູບທັງວັນທັງ
គືນ ຕ່າງຄນຕ່າງ
ຄົດວ່າເກີດຄວາມ
ລຳເອີ້ນ ເຮັມາ
ຄຸຍກັນແລຍ ປະຊຸມ
ກັນ ເອົບໜູຫາ
ວາງໃນວົງ ພສານກັນ
ອົບປະມາດ ໃໃຈເຈິນ
ແປດໜີ່ນບາທ ພອ
ມັນຄົວສິ່ງທີ່ດີ ສມັຍກ
ຢັບໄປໄໝມາກແລຍ



“น้ำสำลักญามากต่อการเกษตร พอแหล่งน้ำบริบูรณ์ เราเก็บมาสนใจเรื่องปุ๋ยอินทรีย์ต่อ สมัยก่อน คิดอย่างเดียวว่าทำอย่างไรผลผลิตจะเยอะ คิดกันแคนหนึ่น ไม่ห่วงสภาพแวดล้อม พอถูกเป็นมะเร็ง เพิงทำคีโมมา เกิดจาก การสะสมของสารเคมี กินผักผลไม้ที่มีสารเคมีเข้าไป มันมีผล

“เมื่อก่อนป้าเลื่อมโกร่มาก ตัดต้นไม้กัน ตอนนี้ชาวบ้านเห็นความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ช่วงนี้ ติดชุมน้ำมากขึ้น เห็ด ของป้า มีให้เราเก็บกิน นี่คือการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่หมู่บ้าน ปัญหาแล้งหมดไป แล้ว แต่ถ้าระดับใหญ่ขนาดตำบล มันใหญ่กว่า เพราะชาติไทยไม่มีน้ำให้เหล่านั้น สมัยก่อนเยอะมาก แล้งมาก ต่อไป ในอนาคต เรายาดว่าอาจมีปัญหาแล้งเกิดขึ้นอีก จึงมีโครงการชุดบ่อเพิ่ม ขยายออกไปอีก เพราะคนเริ่มใช้มากขึ้น สมัยก่อนงบน้อยไม่พอ”

แสดงว่ามีการวางแผนไว้หมด เราลองคิด

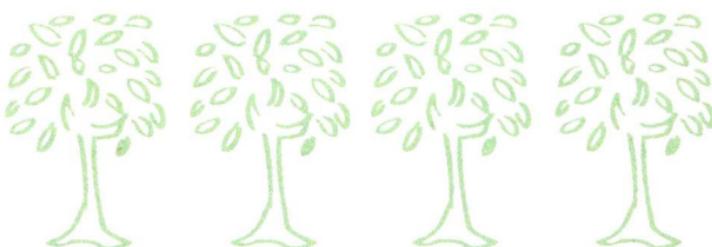
“แรกเริ่มคือการเชื่อมน้ำในผืนนา พอเป็นคนริเริ่มจริง



แต่หน้าที่ต่างๆ มันก็ถูกจัดสรรกันไป ไม่อย่างนั้น พอเป็น
อะไรไป มันจะเป็นอัมพาตหมด ถ้าไปເօາຄນອກມາພຸດ
ໃຄຣະເຊື່ອ ເພຣະບັງຫາມັນກີເກີດໃນໜຸ່ງບ້ານຂອງເວົງ
ເດືອນນີ້ໄມ້ມີກາຣແບນມາສູນນໍ້າແລ້ວ ດ້າເທັນກີຕັ້ງເຕືອນກັນ
ກ່ອນ ອຍ່າເວົງເປົ້າເປົ້າກັນນະ ຕັ້ງກົດກາເດືອນກັນ ທັ້ນນີ້ ແມ່
ພົມບອກວ່າໄມ້ມີບັງຫາ ແຕ່ເຮົາກີຢັງຕັ້ງມີຄະນະກຣມກຣາ
ຄຸມອຸ່ນ ຕ້ວອຍ່າງຄື່ອ ມັນໄດ້ທຳກຳນິ້າ ອຍ່າງແພນງານຂຍາຍ
ບ່ອນນໍ້າ ຄືກາຣທີ່ເຮົາຄິດຕ່ອງ

“ມີຄະນມາດູງານເຍອະ ອື່ອດ້າມີແໜລ່ົງນໍ້າ ແລ້ວຕກລົງກັນ
ໄດ້ ທີ່ເຫັນກີທຳໄດ້ ວາງທ່ອໄປເລຍ ບາງທີ່ມີແໜລ່ົງນໍ້າ ແຕ່ຄົນທີ່
ຄຣອງທີ່ດິນ ໄມຍອມໃຫ້ຜ່ານທີ່ຂອງຕັ້ງ ດ້າເທັນກີເຕືອດຮ້ອນ
ສຳຄັງ ຖຸກຄນຕັ້ງມີສ່ວນຮ່ວມ ຄວາມຮ່ວມມື່ອ ຮົມກລຸ່ມກັນ
ໃຫ້ໄດ້ ຈະຫວັງໃຫ້ຮາຊກາຣມາຊ່ວຍອຍ່າງເດືອນນີ້ໄດ້ ຕັ້ງຮ່ວມ
ກລຸ່ມກັນໃຫ້ຕິດກ່ອນ”

ເປົ້າໝາຍຕ່ອງໄປຂອງທຸກຄນ ອື່ອທຳແໜລ່ົງນໍ້າແທ່ງນີ້
ໃຫ້ເປັນແໜລ່ົງທ່ອງເຖິງເຫັນນິເວສນ໌









๐๔ น้ำดี ดินดี ผักมี ชีวitolมีพลัง

แปลงลั่งเหลริมการเรียนรู้
“ลุมนโพ”

หมู่ที่ 4 ต.ชาກไทย อ.เขากวาว จ.จันทบุรี
โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยกระดับชุมชน
(ประจำปี 2552)



ในสวนแห่งนั้นมีสมุนไพรปลูกไว้มากมาย ทั้งชื่อแปลกดๆ และที่คุณหู มาจันทนบุรี เป็นต้องนึกถึงแกงหมูชะมะวงสมุนไพร ชาวบ้านทุกครั้ง ใบรสฝาด ๆ กินกับหมูสามชั้นนุ่ม ๆ ตาย กี่ชาติก็ยอม

คนชาวกาญจนบุรี ก็รู้สึกว่า หมูชะมะวงนั้นฯ นี่แหล่ะ มีสรรพคุณทางยาอย่างดี ปัจจุบัน ได้รับการศึกษาและพัฒนาให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง ผู้บุกเบิกคิดสรุปรวมอาหารสมุนไพรพื้นบ้านให้เป็นที่เป็นทางบกกว่า

“ชะมะวงเป็นผักพื้นบ้านของจันทนบุรี เดิมเป็นไม้อบ หลังๆ คนปลูก ถือเป็นสมุนไพรนะ มีนักวิทยาศาสตร์ ด้านโภชนาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เอาไปวิเคราะห์เพื่อหาความสามารถในการต้านทานอนุมูลอิสระ อย่างหมูชะมะวง พบรู้ว่า จากที่มองว่าเป็นอาหารที่มัน ไม่น่าเป็นอาหารเพื่อสุขภาพได้ แต่ผลออกมามีความสามารถในการต้านทานอนุมูลอิสระได้กว่าเจ็ดลิบ เปอร์เซ็นต์ คือมันเกี่ยวกับเครื่องปรุงทั้งหมด

“ถ้ามองว่าทำไม่ถูก เป็นเช่นนั้น ต้องมาดูองค์ประกอบทั้งหมด เมนูหมูชะมะวง ประกอบด้วยอะไรบ้าง ข้า ตะไคร้ กระเทียม ค่อนข้างมาก ส่วนในหมูชะมะวงเอง เชื่อว่า เป็นสมุนไพรที่มีความต้านทานอนุมูลอิสระสูง เนื่องจากมีรสฝาด มีสรรพคุณทางยา ช่วยย่อยต่ำตระกูล



เดียวกับมังคุด ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นผลไม้ที่มีสรรพคุณในการต้านทานอนุมูลอิสระสูงสุด”

ปี 2552 เหตุการณ์สำคัญคือ ได้เข้าร่วมออกนิทรรศการมหกรรมสมุนไพรไทย ณ เมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร โดยนำอาหารที่ประกอบด้วยสมุนไพรที่พบได้ในท้องถิ่นไปขาย เช่น หมูชะมวง ก๋วยเตี๋ยวผัดปู ปลาพลา แกงดอกบอน ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและเป็นพืชสมุนไพรที่คนชุมชนเมืองไม่ค่อยได้พบเจอ สร้างความภาคภูมิใจให้แก่สมาชิกกลุ่ม เป็นแรงกระตุ้นให้สมาชิกใน



กลุ่มเห็นความสำคัญของกิจกรรมกลุ่มมากยิ่งขึ้น

ปี 2553 ได้รับทุนสนับสนุนจากนักวิจัยท้องถิ่นจำนวน 15,000 บาท และสำนักแพทย์ท้องถิ่น 100,000 บาท ทีมนักวิจัยหมอดินพื้นบ้านและเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลเข้าคิดคณฑ์จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชากรในชุมชนเกี่ยวกับประโยชน์ของสมุนไพรที่มีในท้องถิ่น ประชากรในตำบลชาากใหญ่มีความตระหนักและเห็นคุณค่าของผักพื้นบ้าน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบประกอบอาหาร ลดการเกิดโรคในชุมชนประชากร ในชุมชน มีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้าน และมีการวางแผนเพื่อที่จะพัฒนากลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง สมาชิกกลุ่มสามารถนำความรู้และประโยชน์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตเดิมได้อย่างกลมกลืน

ปัจจุบันดีบูกกว่า เธอเห็นคุณค่าของพืชผักข้างบ้าน ที่คนมักมองข้าม

“เรามีกลุ่มแม่บ้านที่ทำอาหารเป็นประจำอยู่แล้ว เวลาไม่งานแต่ง งานบวช จะมาร่วมกันประกอบอาหารพื้นบ้าน ในเมื่อเรามีองค์ความรู้และทรัพยากรทั้งที่เป็นคนและวัตถุดิบ เรา ก็จะอนุรักษ์ สืบคัน บันทึกเรื่องราวเหล่านี้ไว้ และส่งต่อให้ลูกหลานนำมาใช้

“เรามองเห็นปัญหาว่า การใช้ชีวิตยุคปัจจุบันมันเร่งรีบ คนมักกินแต่อาหารสำเร็จรูป ถูกปรุงแต่งโดยใช้

วัตถุดิบที่ผ่านการตัดแปลงมากมาย เร่งการเจริญเติบโต ใช้ยา ใช้ออร์โนน ใช้เคมี มันตกค้างนาน ไม่สามารถเว้น ระยะการเก็บเกี่ยวที่ปลอดภัยได้ ผู้บริโภคก็จะได้รับสาร พิษไป”

ເຮັດວກຈຳປະກິດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

“ผักที่เราปลูกกินเอง กับผักที่ปลูกแบบคำนึงถึงธุรกิจ คุณค่ามันแตกต่างกัน ทั้งเรื่องของความปลอดภัย และเรื่องโภชนาการ ผักปลูกเอง ไม่มีมุ่งเน้นเรื่องความสวยงามมาก เพราวยิ่งสวย มันต้องผ่านการปรุงแต่ง มาก่อน แค่ปลูกให้มันเติบโตตามธรรมชาติ แล้วก็เก็บมา กิน

“ถ้าเราคิดถึงอาหารเชิงพาณิชย์ นี่แหล่ะ คือตัวการที่ทำให้เราเจ็บป่วย ดูได้จากสถิติในสถานบริการสาธารณสุข สามารถตรวจสอบได้ว่าคนของเรามีสารพิษตกค้างในระดับที่ไม่ปลอดภัย เรียกว่าการตรวจหาสารเคมีตกค้างในเลือด เรา้มีการตรวจทุกปี บางที่สูงถึงเจ็ดลิบถึงแปดลิบเปอร์เซ็นต์”

พูดถึงระดับประเทศ อัตราการป่วยลักษณะนี้ กับอัตราการนำเข้าสารเคมี มันไปในทิศทางเดียวกันด้วย

“เรากำลังจดบันทึก ทำเป็นเอกสารไว้ เพื่อรอการตีพิมพ์ มีการตั้งเป็นกรรมการกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมร่วม

กัน เพิ่มเติมความรู้ให้ sama ซิก เมื่อก่อนจริงๆ แล้วอาจรู้ไม่ลึกมาก รู้แบบปากต่อปาก ว่าผักพืชพื้นบ้านมีอะไรบ้างที่บริโภคได้ วิธีปรุงอย่างไร แต่ยังไม่รู้ถึงประโยชน์ด้านสุขภาพ ว่ามีอะไรบ้าง เราเกิดต้องเพิ่มเติมให้ เสริมให้หรือมีการแลกเปลี่ยนระหว่างหมอดินพื้นบ้าน พอชาวบ้านได้รู้ มันก็คือการสร้างคุณค่าให้องค์ความรู้เดิม ๆ มีความตระหนักมากขึ้น ว่าควรบริโภคอะไร รวมถึงเกิดความภาคภูมิใจในเมนูอาหารที่ตัวเองปรุงขึ้น”

เราลงสัย ว่าอาหารพื้นบ้านที่นี่มีหั้งหมอดก เมนู “ประมาณสองร้อยเจ็ดสิบเมนู” ปัจจุบันดีพูดเหมือนรู้ความในใจเรา

“ผักพื้นบ้านเองก็มีเจ็ดสิบกว่าชนิด นี่ไม่รวมของง่ายๆ อย่างพวง ข่า ตะไคร้ เรายังมาคิดว่าสามารถทำเป็นอาหารอะไรบ้าง แกงเลียง แกงส้ม แกงกะทิ อะไร ประมาณนี้ ผักแต่ละชนิดก็ทำได้หลายอย่าง ต้มจิม น้ำพริกก็ได้ เอามาผัด แกง ซึ่งมันไปได้หมด

“องค์ความรู้พื้นบ้านพวกนี้ มันถูกสืบทอดมาในชุมชนอยู่แล้ว เป็นเรื่องของชีวิตประจำวัน ประกอบกับที่เรียนด้านสาธารณสุขมา จึงรู้ดีพอสมควร มีความสนใจเรื่องสมุนไพร ประสบการณ์ที่ผ่านมา ได้รู้ว่า สมุนไพรต่างๆ มันรักษาโรคได้ จึงอยากรู้ให้ลึกซึ้งลงไป รู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ด้วย เพราะนั่นเราจะสามารถหาข้อมูลที่มี

เหตุมีผลมายืนยันได้

“เช่น หมอนพื้นบ้านบอกว่า กินฟักข้าวแล้ว ลดการเป็นมะเร็งต่อมลูกหมากได้ แล้วเหตุผลด้านวิทยาศาสตร์ ล่ะ เรายังไปดูว่าทำไม พบร่วยว่าในฟักข้าวมีเบตาแครอทีน ไลโคปีนมาก สูงที่สุดในบรรดาผักทั้งหลาย แล้วคุณสมบัติของเบتاแครอทีนที่พบ มันสามารถต้านทานอนุมูลอิสระ โดยเฉพาะการยับยั้งการก่อภัยพันธุ์ของเซลล์มะเร็ง มันจึงใช้อธิบายความเชื่อพื้นบ้านได้อย่างมีเหตุมีผล”

เรื่องตอกคือ เดิมฟักข้าวที่ออกฤทธิ์ริมถนนเต็มไปหมด ไร้คนสนใจ พอยรู้เข้า ที่นี่ไม่ต้องเดา...เกลี้ยง!

ในชีวิตประจำวันล่ะ เราบริโภคอาหารพื้นบ้านได้จริงไหม ก็รู้ๆ ชีวิตนั่น มันรับ (ไม่รู้จะรับไปไหน เดียว ก็ได้...อยู่แล้ว)

“ได้ค่ะ อย่างตัวเองเมื่อก่อนทำงานราชการ ก็ใช้ชีวิตเหมือนคนทั่วไป ไม่ได้สนใจเรื่องอาหารอะไรมากนัก รับรองไปทำงาน ชื้ออาหารสำเร็จ วันหนึ่งเจอบัญหา ว่าแกงกะทิที่คิดว่าเราทิ้งข้าวคืนมันต้องบูด แต่มันกลับไม่เสีย เราจึงมาคิดว่า มั่นคงใส่สารกันบูดเยอะแน่ๆ

“ที่นี่มันขึ้นอยู่กับการจัดการของเรา อย่างต้น้ำพริก เราคิดว่าจะบริโภคต่อมือ หรือสองมือ ใช้ส่วนผสมเท่าไหร่ แบ่งเป็นถุงเล็กๆ แซ่ต้มเย็นไว้...จะใช้ก็เอามาตักกันสดๆ หรือแกง อาจแกงหม้อใหญ่ๆ แล้วแบ่งใส่ถุง

แซ่ตตี้เย็นไว เชื่อว่าแต่ละคนต้องมีวิธีจัดการในแบบของตัวเองมาปรับ มาประยุกต์ให้เข้ากับวิถีชีวิตสมัยใหม่ได้ เวลาไปเล่าให้ใครฟัง ก็นึกภาพออก ว่ามันทำได้ไม่ยาก ที่สุดแล้วต้องช่วย ๆ กันเผยแพร่ตามโอกาส”

ปัญหาคือ เรื่องสมุนไพร ผักพื้นบ้าน มันไม่เร้าใจไม่ทันสมัย ควรจะเดินตาม

“องค์ความรู้ตรงนี้ เราต้องรวบรวม บันทึก จดลิขสิทธิ์ไว้ เป็นภูมิปัญญาของชาติเรา จริง ๆ ของเราก็มีคนคิดทำ แต่ไม่สำเร็จ เพราะมัวแต่ขัดกันไปขัดกันมากันต้องคนที่มีใจมาช่วยกัน เราไปห่วงพึ่งรัฐไม่ได้ มันต้องเริ่มจากคนตัวเล็ก ๆ อย่างเรา ๆ นี่แหละ ระดับชุมชนนี่ แหล่ง สำคัญคือต้องมีใจไว้ก่อน ยิ่งมีคนที่มีความสนใจในการถ่ายทอด สืบสารมาช่วย มันก็จะไปได้ดี”



ເວັ້ງນີ້ ຮອງເວັດເສີມວ່າ “ຄົນໃນຊຸມຊາຍເວັ້ງຕ້ອງເຫັນຄວາມສຳຄັງເລື່ອກ່ອນ ເຂົາເຈົ້າພາສີໃນຊາກໄທ ດັກທີ່ເປັນປະຈຸບັນ” ເວັ້ນຫັນມາສັນໃຈການຄ່າຍທອດໃຫ້ຄົນຮຸນໜັງຊື່ແຕກຕ່າງຈາກສົມຍົກ່ອນ ທີ່ເວັ້ງເຫຼົ່ານີ້ ມັກຖຸກເກີບເປັນຄວາມລັບ ເຊັ່ນ ເວັ້ງໝອພື້ນບ້ານ ເຮົາທຳອຍຢ່າງນີ້ ມັນສັ່ງຜລໄປສູ່ລົ່ງອື່ນດ້ວຍ ອັດຮາກເຈັບປ່ວຍກົດລົງ ດັກແລ້ວສຸກພາພາກ້ອນ

“ໃນສ່ວນຂອງຄວາມຍັ້ງຍືນ ມັນເຂົ້າໂອຢູ່ກັບກິຈຈາກຮົມທີ່ເຮົາອອກແບບ ທຳໃຫ້ຄົນມີສ່ວນຮ່ວມໃຫ້ໄດ້ ໃນແຕ່ລະໜຸ້ນບ້ານຂອງເຮົາ ມັນກີ່ມີກລຸ່ມຂອງເຂົາ ຈັງຫວະທີ່ມີງານກິຈຈາກຮົມ ໄນ ຜູກຂາດວ່າໜຸ້ນບ້ານໃຫ້ທຳອະໄວ ວິໄປເວົ່າຍ່າ ທຳໃຫ້ທຸກກລຸ່ມໄດ້ຮ່ວມກັນ ດັ່ງກິດເຊີງເສົາຮູ້ກິຈ ມັນຄືກາຮະຈາຍຮາຍໄດ້ ແລະກ່ອໃຫ້ເກີດການທຳກັນຮ່ວມກັນ ມີຄວາມເປັນກລຸ່ມເປັນກ່ອນມາກ້ອນ”

ກ່ອນທີ່ປັບປຸງວາດີປິດທ້າຍ “ເວັ້ງອາຫາຣ ຍຶ່ງທຳໃຫ້ຄົນຕ່າງຄືນກິນ ຍຶ່ງທຳກັນສຸດຝີມືອ ເພຣະກລັວໄມ່ອ່ອຍ (ຫົວເຮົາ) ທີ່ສຸດແລ້ວ ເຮົາຍາກໃຫ້ສັງຄມກລັບມານອງຄຸນຄ່າຂອງອາຫາຣພື້ນບ້ານ ໃໃຊ້ສົວໃຈຕ້ວຍຄວາມລະເອີຍດົກມາກ້ອນ ຄວາມເປັນຫນບທຂອງເຮົາຄົນເນື່ອງຄວາມອີຈຈານະ”



05 ໄກສີປ່າ ໄກສີໝາມອັພື້ນບ້ານ

ຫລັງການພູດຄຸຍ ພຍງົກ ຍື້ມໂສກາ ສາວິທີວິທີການນຳວັນເດືອນປີມາດູວ່າໃໂຮປ່າຍ-ຮັກໜາໄດ້ໃໝ່ ລາຍເຊັນແບບໃດຮູ່ ແບບໃດຈົກປ່ຽນ ຮ່ວມຄື່ງ ເລັ່ມໃຫ້ເຮົາຟັງຄົງຄາສຕົວເໜືອເຂົ້ອທີ່ ດັນຮູ່ໃໝ່ຄົງສ່າຍຫວ່າງມາຍ ແຕ່ທາກເຮົາມອັນຂ້າມກະພື້ເຫັນໄປ ແກ່ນແທ້ໆ ຂອງກາຮອນຮັກໜ້າໝາມຂາວບ້ານເອາໄວ ອື່ອກາຮອນຮັກໜ້າປ່າໄນ້ໃຫ້ຄອຍໆ ເພຣະໄມ່ມີໝາມອັພື້ນບ້ານ ແສດງວ່າວັນນີ້ ປ່າຖຸກຕັດຈົນເຫັນເຕື່ອນແລ້ວ ກົດສິ່ງທີ່ໝາມໃຫ້ຮັກໜາຄົນປ່າຍ ມັນຍຸ້ນໃປກ້ຳນີ້

“ຄາມວ່າໝາມອັພື້ນບ້ານຮັກໜາໂຮຄໃහນໄດ້ບ້າງ ເຮົາຕ້ອງດູກ່ອນວ່າ ຮັກໜາໄດ້ຫົວໜ້າ...ຄ້າໄດ້ ເຮົາກົດທຳ ຄ້າໄມ້ໄດ້ ເຮົາກົບອກຕຽງໆ ອຢ່າງກະຮູກທັກນີ້ທຳໄມ້ໄດ້ ເຮົາ ກະດູກທັບເລັ້ນ ຄວາມດັນ ວິດສີຕວງ ເບາຫວານ ໂຮມປອດ ໂຮມໄຕ ຫວໃຈ ເລຸ ພວກນີ້ຮັກໜາໄດ້ ສ່ວນໃຫຍ່ຂາວບ້ານແກວນີ້ທີ່ມາຫາຄື່ອໂຮມອັມພຸກໜ້າ ມະເງົງກົມື້ ແຕ່ໄໝມາກ

“ມະເງົງຮັກໜາໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງດູວັນເດືອນປີເກີດກ່ອນ ເພຣະທີ່ນີ້ມີຄາສຕົວ ໄນເໜືອນທີ່ອື່ນ ຄ້າດູແລ້ວໄດ້ກົດຮັກໜາໃ້ ແຕ່ຄ້າດູແລ້ວໄມ່ກົດໃຫ້ປັກໜາທີ່ໂຮງພຍາບາລ ແຕ່ກຣົນທີ່ໄປໂຮງພຍາບາລມາກ່ອນ ແລ້ວທາງນີ້ນບອກວ່າ ອີກ 6 ເດືອນ ຕາຍ ແລ້ວເຮົາເວັນເດືອນປີເກີດມາດູ ປຽກງວ່າຮັກໜາໄດ້ ເຮົາຮັບຮັກໜານະ

“เปรียบเทียบกัน ก็เหมือนกับที่โรงพยาบาลมีการเอกซเรย์ วัดความดัน ของโบราณเรา ก็มี มีการจับเล็บ การดูวันเดือนปีเกิด ก็คล้ายกับการโคนเอกซเรย์ ศาสตร์อย่างนี้เรามิได้ถ่ายทอดให้ใคร เพราะว่าตากทอดกันมาสีรุ่นแล้ว ถ้าไม่ใช่เครื่องถ่าย นี้ไม่ได้เลย ต่างจากที่อื่น ซึ่งเรียนจากตำราได้”

พยังคงช่างชาติเปล่าๆ ให้เราดีม บอกว่ากินแล้วไม่แก่ หญิงสาวบางคนແ霎ๆ นั่งหุ่ง จนเจ้าของชาเฉลยว่า มันคือชาตะไคร้ จิบแล้วดีต่อสุขภาพ

“สาเหตุของการตั้งชื่อมหอมพื้นบ้าน เพราะคนโบราณห่วงวิชา การถ่ายทอดจะมีการแข่งไปต่อลอต เราภาคิดว่า ทำอย่างไรให้ศาสตร์หมอมพื้นบ้านคงไว้ พอ มีลูกผู้หญิงด้วย มันจะต้องเนื่องจาก เวลาเราไปสอนที่ไหน พยายามให้ลูกตามไปด้วยตลอดสิบกว่าปีแล้ว คำโบราณที่แข่งไว้ จริงไม่จริงไม่รู้ แต่เรา ก็หาวิธีการของเรามาอย่างให้มันหมดไป พอรุ่นลูกมีการจดบันทึก ถ่ายรูป คราวนี้มันก็มีระบบแล้ว ต่อไปถ่ายทอดได้ ทั้งนี้ ที่นี่ครูแรงมากนะ ถ้าเราไม่อยู่ในศีลในธรรม โคนเล่นงานแน่ จัดการแน่นอน เราต้องมีธรรมาภิบาลประจำใจ

“เวลา มีคนมาเชญไปพูด ไปที่ไหน ก็แล้วแต่คน เชญว่าต้องการอะไร มีเวลาให้เรามากใหม่ ต้องบอกกันก่อน ไม่ใช่อยู่ๆ มาเอาตัวไป พอ弄ต้องบอกกล่าว พ่อแก่ด้วย วิชาประจำตระกูล ถ้าจะขอ ต้องทำให้ถูก

ວິທີ ຕ້ອງມານອບຕົວຄື່ນຍົກ່ອນ
ມີຂໍອ້າມຕ່າງໆ ແລ້ວແຕ່ຫອງທີ່
ດ້ວຍ ວ່າຈະເປັນລັກຜະນະໃຫນ
ເຮົາຮວບຮຸມຮມອພື້ນບ້ານເອາ
ໄວ້ ເພຣະຕ້ອງການແບ່ງດ້ວຍ ພ່ວ
ສອນວ່າ ເລື່ອໄມ່ກິນເໜືອເລື່ອ
ຕ້ອງແຍກການຮັກໝາໃຫ້ຊັດເຈັນ
ຕອນນີ້ມີຮຸມທີ່ໜຳມີຢືນເກົ້າຄຸນ
ຄືດຕລອດວ່າ ທ່ານຍ່າງໄຮ້ໄກເກະ
ກັນຕິດ ແຕ່ກ່ອນເຮົາໄມ່ເຄຍທຳໃນພື້ນທີ່ເຮົາ ມັວແຕ່ໄປພຸດທີ່ອື່ນ
ຕອນນີ້ມາກວາດບ້ານຕ້າວເອງແລ້ວ”



ບນໂຕ້ທັງຫຸ້ນທັງນານ ມີຕະກຳໄສ່ສຸນພຣ້ຫ້າຕາ
ແປລກໆ ມາກມາຍ ນີ້ແທລະ ຄີ່ອຸນົມປ້າຍ້າຂອງໜ້າບ້ານ
ອຍ່າງແທ້ຈິງ

“ຄົນໂບຮານໄມ່ສົນໃຈວ່າຈະອ່າຮັກໝົດແບບໃຫນ ເຮ
ພຍາຍາມທຳເຮືອງນີ້ກັບເຕັກໆ ດ້ວຍ ມີມາສັນໃຈເຍວະນະ ແຕ່
ເຮັນໄມ່ປະຕິດປະຕ່ວ່ອ”

ໃນວັງພຸດຄຸຍ ລໍາໄຍ ຍົມໂສກາ ຄອຍໃຫ້ຄວາມຮູ້ແບບ
ຄນຮູ່ນໃໝ່ແກຣກອູ່

“ບາງຄົນຕ້ອງການຄວາມໂລ່ງ ເຂົ້າປ່າ ພັນຕັນໄມ້ເລີກໄມ້
ນ້ອຍທີ່ໜຳມີດ ເຮົ້າຂຶ້ນໄປສໍາຮວງ ມີຕັນໃໝ່ໆ ທີ່ໄມ່ເຄຍເຫັນເກີດ
ຂັ້ນປ່ອຍ ຈາກທີ່ເຮົ້າ ພອມຮວມຕັກັນ ກີໂຕຮູ້ມາກົ່າຂຶ້ນ ເຮັກ
ເດືອງກັບພ່ອມາຕັ້ງແຕ່ເລີກ ເຮືອງສຽງພຸດຄຸນນີ້ ສມຍໃໝ່ເອາ

สมุนไพรไปวิจัย บอกใช้ไม่ได้ จริงแล้ว เขาเอาตัวเดียวไปวิจัย ซึ่งหมอก็พื้นบ้าน มันต้องผสมสมุนไพรหลายอย่าง”

พีชชนิดเดียวก็เรียกว่า ‘สมุนไพร’ 3 ต้นเรียก ‘ยา’ 5 ต้นเรียก ‘ยาดำรับ’

ถ้ามองว่า จริงไหม ที่ยาแผนโบราณ รักษาหายช้ากว่า

“พระยาแผนปัจจุบันมันรักษาที่ปลายเหตุ แต่สมุนไพร รักษาที่สาเหตุของการเป็นเลย” เธอตอบ
ยกถ้อยชาชื่นใจ พยุงค์เล่าต่อว่า

“ที่จันทบุรีนี่มีสมุนไพรเยอะกว่าท้องที่อื่นๆ หญ้าบางตัวเป็นสมุนไพร ชาวสวนไม่รู้ พ่นยาหมด เรากพยายามแก้ไข เราตัดใจลึกๆ ว่า สามารถลดสารเคมีได้ไม่ใช่ให้เลิกน้ำ แต่หนึ่งร้อยให้ใช้สิบเปอร์เซ็นต์ พุดไปเรื่อยๆ ครรจะฟังไม่ฟัง ไม่ทราบ พวกเรามองพื้นบ้าน รวมตัวกันอย่างน้อยปีละสองครั้ง ถามว่าคิดอย่างไร ป่าแทบบ้านผม ไม่มีเงาะ ทุเรียน มีแต่สมุนไพร เราเกิดเป็นคนไทย จะตอบแทนแผ่นแผ่นดินไทยไม่ได้หรือ เงินทองไม่ค่อยได้ แต่ใจมันได้ อีกอย่าง ก็ทำไว้ให้ลูกหลานด้วย

“เวลาเราคุยกับโรงเรียนต่างๆ เขาก็เริ่มอยากรายนกับเรา อยากรู้ว่า เราดึงหมอนามัยมาอยู่กับเรา ถ้าเราไม่อยู่แล้ว อนามัยก็ทำได้ ถ่ายทอดต่อจากเราได้ เราตาย จะได้มีคนดู เวลาคนมาดูงาน เด็กพูดแทนเราได้ บอกแทนเราได้ว่า ในนี่เรียกว่าอะไร ใช้รักษาอะไร

ໃຫ້ເຕີກ່າງ ທຳ

“ບັນເຂາເປັນທີ່ອຸທຍານຍ່າ ມັນເກີບໄມ້ໄດ້ ເຮົາກີ່ຕ້ອງນໍາມາປຸລູກແກວ່າ ບ້ານເຮົາ ທີ່ໃຫນມີຕັນໄນ້ ນັ້ນຄື່ອສມູນໄພຣທັ້ງນັ້ນ ແຕ່ລະພື້ນທີ່ ກົຈະມີສມູນໄພຣທີ່ເໝາະສມກັບຕົວ ທີ່ໃຫນໄນ້ມີບາງໜິດ ເຮົາກີ່ຕ້ອງໄປຫາມາປຸລູກເສຣີມ ນີ້ປຸລູກໄວ້ຫ້າໄຮ່ ໄນມີປ່າ ກີ່ໄມ້ມີໜອພື້ນບ້ານ”

ອີກເຮືອງທີ່ນ່າ່ຫ່ວງ ພາກຮັບອົກປາວ່າ ວ່າສມູນໄພຣໄທຍ່
ຄວາມນຸ່ຽກໝູ່ ແຕ່ໃນທາງປົກລົງ ມັນກີ່ແຄ່ລົມປາກ

“ໃບຮັບຮອງກີ່ໄມ້ມີ ຄື່ອກຮັບທອດລ້ວນໆ ແຕ່ເຮົາ
ຄື່ອວ່າຮັກໝາຍໝູ່ໃນບ້ານ ໄນເຄຍໄປຮັກໝາຍໜ້າງນອກ ໄປແລ້ວຜິດ
ພາກຮັບອົກໄມ້ໄດ້ສ່ງເສຣີມຈິງຈັງ ບາງທີ່ມີເຊື້ອໄປບໍ່ຮ່າຍຕາມ
ກະທຽວ ບອກຈະອອກໃບໃໝ່ ແຕ່ກີ່ໄມ້ມີ ໄນໄດ້ ໄປອູ້ຄົງ
ຄ່ອນວັນ ບາງທີ່ຈະຂອ ບອກຕ້ອງໃຫ້ດໍາບັນຍາພື້ນບ້ານທັ້ງໝົດ
ເຮົາໂດນມາຫລາຍຮອບແລ້ວ

“ພມເຄຍທໍາຍາງອອກກຳລັງກາຍໄວ້ເປັນຂອງຕຳບລ ໃຫ້
ຮາຊາການໄວ້ສາມວັນ ແຕ່ເວລານີ້ ດັນອື່ນເອາໄປຈຸດລິຂສິຖິວ
ແລ້ວ ທຳຂນມຈິນຫລາກສື່ສມູນໄພຣ ພລສຸດທ້າຍຄົນອື່ນກົມາ
ຈຸດ ຕອນນີ້ມາທຳກັນຂ້າວສມູນໄພຣ ກີ່ໄມ້ຮູ້ຄອງຈະຈຳອັກໄໝມ
ຈະທຳ ກົຈະເອາເງິນຍ່າງເຕີຍວ່າ ທັ້ງໆ ທີ່ເຮົາທຳກີ່ເພື່ອໃຫ້ຄົນ
ກິນຢ່າຍໆ”









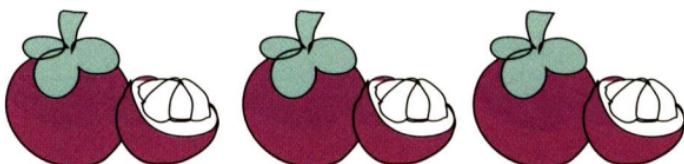
06

‘ມັງຄົມ’ ດັບຊື່ຈາກນາມເອົາ

ກລຸ່ມເຄື່ອງຂ່າຍຜູ້ຜລິຕມັງຄຸດໃນຕຳບລໜາກໄທຍ ມີຈຸດເວັ່ນ
ຕົ້ນມາຕັ້ງແຕ່ປີ 2549 ເປັນຕົ້ນນາ ອຍ່າງທີ່ຮັກນ ຈັງຫວັດ
ຈັນທຸນຸຣີໄດ້ຊື່ວ່າເປັນເມືອງແຫ່ງຜລໄໝ ເປັນແຫ່ງຜລິຕຜລໄໝ
ທີ່ມີຊື່ເລື່ອເລີ່ມານານາ ອາທີ ຖຸເຮົານ ເງະ ມັງຄຸດ ໂດຍເນັພະ
ມັງຄຸດ ໄດ້ຊື່ວ່າເປັນ ຮາຊີນີແຫ່ງຜລໄໝ ທີ່ເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງ
ຜູ້ສັ່ງອອກທັນໃນປະເທດແລະຕ່າງປະເທດ

ປັຈຸບັນ ມີປະມານມັງຄຸດທີ່ມີຄຸນກາພສາມາຮັດ
ສັ່ງອອກໄດ້ເພີ່ງ 10-20 ເປົ້ອງເໜີນຕົ້ນ ສາເຫຼຸດຂຶ້ນ ເກຂ່າຍ
ຍັງຕ່າງຄນຕ່າງຜລິຕ ຕ່າງຄນຕ່າງໝາຍ ທຳໄໝຄຸນກາພມັງຄຸດໃນ
ທົ່ວໂລດເປັນໄປໃນລັກໝະຫລາກຫລາຍຄຸນກາພ ໄນເປັນ
ທີ່ປະທັບໃຈແລະໄໝເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງຜູ້ບັນລິການ ໃນໝະທີ່
ມັງຄຸດທີ່ມີຄຸນກາພ ກົມີປະມານໄໝເພີ່ງພອສໍາຫັກຜູ້ສັ່ງອອກ
ທຳໄໝເກີດແນວຄິດທີ່ຈະພົມນາກ່ອຕັ້ງກລຸ່ມຜູ້ຜລິຕມັງຄຸດໜີ່

ປີ 2549 ກະທຽວພານີ້ຍ ສູນຍີສັ່ງເສີມການສັ່ງ
ອອກ ໂດຍທີ່ມີການອາຈາຍຢັນແກ່ງຕາສຕົວ ປາກວິຊາ
ເສຣະຈຸສາສຕົວ ມາຫວິທຍາລັ້ນແກ່ງຕາສຕົວ ຊຶ່ງໄດ້ເຂົ້າມາ
ທຳການວິຈັຍເຮືອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການສ້າງເຄື່ອງຂ່າຍ
ຜູ້ຜລິຕມັງຄຸດ ໃນພື້ນທີ່ເກສບາລຕຳບລໜາກໄທຍ ໂດຍ ວິຊຍ
ປະກອບກຮັພຍ ເປັນບຸກຄລໜີ່ທີ່ໄດ້ເຂົ້າວ່ວມທຳການວິຈັຍ

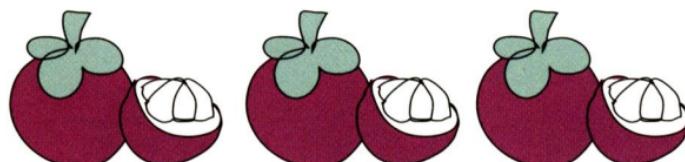


ในโครงการดังกล่าว ทำให้มีแนวความคิดต้องการพัฒนา ศักยภาพของผู้ผลิตมังคุด

ปี 2550 วิชัยได้นำแนวความคิดจากการทำวิจัย
เรื่อง ความเป็นไปได้ในการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตมังคุด
มาสู่การลงมือปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้คนในชุมชน และต่อ
มา ได้ซักชวนผู้ปลูกรวมกลุ่มกัน ทำให้เกิดกลุ่มเครือข่าย
ผู้ผลิตมังคุดขึ้น มีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 9 คน

จากนั้นทางกลุ่มต้องการที่จะนำผลผลิตมังคุดส่ง
ขายไปยังต่างประเทศ จึงได้นำตัวอย่างผลผลิตมังคุดไป
ตรวจสอบที่ศูนย์วิจัยพืช ทำให้ทางกลุ่มได้รับรองคุณภาพ
ผลผลิต และมีความต้องการเพิ่มศักยภาพองค์ความรู้ให้
แก่สมาชิกกลุ่ม ในด้านการตลาด จึงได้เข้าร่วมเดินทางไป
ศึกษาดูงานที่กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์
ทำให้สมาชิกกลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการตลาด
มากยิ่งขึ้น และในทุกๆ เดือน กลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตมังคุด
จะมีการประชุม เพื่อได้ทราบข้อมูลการผลิต การจำหน่าย
ของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

ปี 2551 ทางกลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตมังคุดมีสมาชิก



เพิ่มขึ้นอีก 4 คน รวมเป็น 13 คน

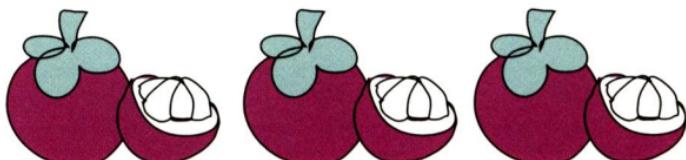
ปี 2554 ทางกลุ่มได้ไปศึกษาดูงานที่โดยอินทนนท์ ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ให้แก่สมาชิก ต่อมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลลชากระดึง มีการส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ ให้แก่ประชาชนภายในเทศบาลตำบล กลุ่มเครือข่าย-ผู้ผลิต มังคุด จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญอีกแห่งของตำบล

นอกจากนี้ ทางกลุ่มยังมีการเปิดตลาดต่างประเทศ เพิ่มมากขึ้น นอกจากตลาดประเทศไทยแล้ว คือ ตลาดในประเทศญี่ปุ่น ทำให้กลุ่มเครือข่าย-ผู้ผลิตมังคุดมีความมั่นคงและมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

คาดเห็น อีกไม่นาน ก่อนถูกห้ามปีกกว้างออก วิชัย เพิงเดินออกมากจากสวนผลไม้ของเข้า ณ วันนี้ การเป็นชาวสวนถูกถ่ายทอดมายังรุ่นที่ 3 แล้ว จากรุ่นพ่อ สู่รุ่น วิชัย และกำลังส่งต่อสู่รุ่นลูก

“รุ่นพ่อสามลิบปี รุ่นพี่สามลิบปี ส่งทอดสู่รุ่นลูก ต่อไป งานก็ปรับไปเรื่อย” เขาย่าว่า

“ที่คุณถาม แนวคิดเรื่องผลไม้ชนิดไหนแพง ก็แห่

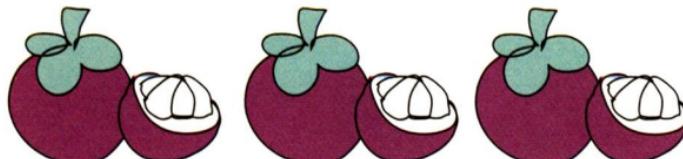


กันปลูกว่าผิดใหม่ มันไม่ผิดหรอก ไปโภชนาคราชโลภไม่ได้ ผมเคยถามนักธุรกิจที่ทำธุรกิจผลไม้ ซึ่งตอนนี้ขาย กิจการทั้งหมดทิ้ง ขายไปสามร้อยกว่าล้าน มาทำเชือขาย ยาง ถ้ามัวแต่ยังทำอยู่ ภายในสามปี ห้าปี ผลไม้อะไร นำปลูก เขานอกไม่รู้

“นี่ไง ขนาดนักธุรกิจที่จำเป็นต้องมีข้อมูลมากกว่า ชาวสวน ยังไม่รู้ ดังนั้น ที่ถ้ามัว อะไรเด็กปลูกอย่างนั้น นะ จริงๆ แล้ว เราไม่มีความรู้กันเลย อินเทอร์เน็ตก็ใช้ ไม่เป็น เห็นเพื่อนสวนข้างๆ ทำไอันนั้นดี ไอ้นี่ดี ก็ตาม กรมส่งเสริมการเกษตรเองก็ให้ความรู้แค่การผลิตพืชเป็น อย่างไร ปุ๋ยเคมีใส่ยังไง แต่ไม่เรื่องการทำเป็นระบบเป็น แผน ควรทำอย่างไร ไม่เคยพูดกัน บอกแค่ปลูกปาล์มสิ แล้ววันนี้ราคาเป็นอย่างไร ถูกลงแล้ว ราคามีคุ้มทุน นี่ก็ ด้วยนโยบายรัฐ ถ้าใครเข็นแรงไม่พอ มัวเสื่อไปเลย”

ถ้ามัวปลูกผลไม้อย่างไรให้ได้คุณภาพ วิชัยบอก อย่าเอาแค่สูตร แค่ทางลัดเลย มันไม่มีหรอก

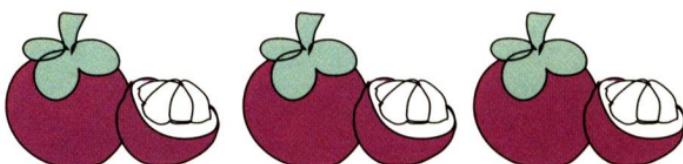
“วิชาการมันเรียนรู้ได้ จากตำรา ก็ได้ จากการ ปฏิบัติของเราก็ได้ แต่จะถ้าแบบเอาสูตรไปใช้เลย มัน



ไม่ได้ ตั้งแต่พมให้ความรู้คุณมา เห็นเลยว่า ทุกคนจับแต่เปลือกของมัน ยิ่งไปที่วิธีการหมด ซึ่งมันมีเป็นร้อยวิธี คุณต้องจับหลักมันให้ได้ อย่างนี้ถ้ามามไม่เกินสามครั้ง ก็ไม่ต้องถามแล้ว ที่เหลือ เวลาเจอกัน ก็มาแลกเปลี่ยน กัน อย่ามัวแต่ถามถึงวิธี วิธี วิธี เหมือนจะหนีสำเร็จ รูปนี้ ไม่มีหรอก

“อีกอย่าง ทุกวันนี้ ปัญหาของคนปลูกมังคุด ไม่ได้มีแค่คนปลูกด้วย การคัดแยกมังคุดก็ไม่ได้ ผู้บริโภคก็ไม่รู้ ว่าเลือกยังไง บีบมังคุดกันหมด บีบมาลิบคน คนที่ลิบเอ็ด ไม่ไดกินกันแล้ว คนส่งก็ไม่ได ของเราทำໄล่กล่อง บอกไม่ต้องบีบ ชื้อไปเลย รับรองว่าพอใจ ระดับเก้าลิบเปอร์เซ็นต์ ราคากู้งกว่าตลาดทั่วไปนิดนึงเท่านั้น ดังนั้นเรื่องของการ ทำตลาดก็มีส่วน การขนส่งก็มีส่วน ผู้บริโภคก็มีส่วน”

วิชัยยืนยันว่า การรวมกลุ่มกัน เป็นเรื่องจำเป็น “สำคัญในเบื้องของการแลกเปลี่ยนความรู้ และเรื่อง ของการทำตลาด เพราะสุดท้ายแล้ว ตลาดก็วิงหาผลผลิต ที่มีคุณภาพ แต่ยังไม่สามารถหา ณ จุดใดจุดหนึ่งได้ จริง อญี่ การรวมตัวกันไม่ง่าย แต่พอมันรวมได้แล้ว เราจะ

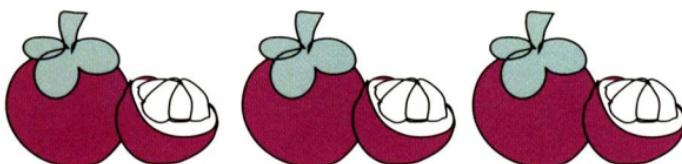


สามารถพัฒนาเรื่องการผลิตได้ คือพัฒนาตัวเอง และแบ่งปัน เป็นแบบระบบสหกรณ์ ความรู้เราจะเพิ่มพูนขึ้นอยู่คนเดียวเราเก็บเมื่อนเอาอะไรมากครอบหัวไว้ นึกว่าเก่ง เราต้องทำให้คนของเราเปลี่ยนความคิดจากอยากรได้เป็นอยากรให้ ไม่เอาอก มันก็ไม่มีเข้า”

“ชาวสวน เพาะปลูกเก่งไม่พอหรือ ต้องรู้เรื่องการตลาดด้วย?” เรายังลื้ย

“จำเป็น ไม่ใช่เราผลิตเก่ง แล้วการตลาดไม่ได้ เป็นชาวสวนมันต้องเหนื่อคน ถ้าจะเอาให้สำเร็จนะ อากาศต้องรู้ สิ่งแวดล้อมก็ต้องรู้ แมลงก็ต้องรู้ โรคพืชก็ต้องรู้ นโยบายรัฐก็ต้องรู้ เกี่ยวพันกันหมด ยิ่งในระบบตลาดของสังคมเราที่มีความเป็นธรรมน้อย ไม่เอื้อแก่เกษตรกร โคนกดอยู่ตลอดอย่างนี้ ต้องทำ

“ถามว่าจะเรียนรู้อย่างไร แนวคิดที่ทำกันมา คือต้องร่วมคิด ร่วมขาย หาความรู้ ศึกษา หาช่องทางอยู่ตลอดเวลา เอาตลาดนำการผลิต เราจึงรู้ว่าจะผลิตสู่ตลาดแบบไหนเป็นเป้า เข้าต้องการผลผลิตอย่างไร เรา McCormick มากวางแผนกัน ของเรางดายกเป็นส่วนๆ มีฝ่ายการตลาด

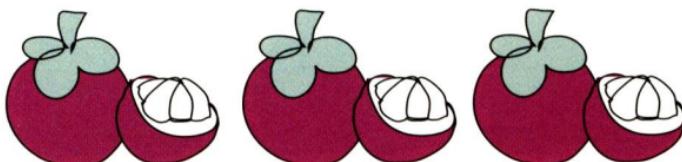


แยกชัดเจน เรามีคนที่ชอบเดินทางอยู่ เขา ก็ไปเรียนรู้ เก็บข้อมูลมาแบ่งปันกัน ญี่ปุ่นนี่ไปมาสองรอบแล้ว เวียดนาม ก็ไปดูเรื่องการตลาด เอา มาวางแผน คนที่สนใจในเรื่อง การผลิตก็มีอยู่”

ตอนนี้กลุ่มมังคุดของชาวกาฬไทยผลิตส่งต่างประเทศ โดยมีญี่ปุ่นเป็นหลัก

“จีนนี่ตลาดทั่วไป มีอยู่แล้ว ผสมคุยกับเกษตรกรสองร้อยกว่าท่าน ทุกคนมองจีนทั้งนั้น ไปออกกันตรงนั้นหมด ที่อื่นเราไม่ได้คิดกันเลย ถามว่าผิดไหม ก็ไม่ทราบ แค่คนเรามองได้แค่นั้น สังคมมันเป็นอย่างนั้น ซึ่งที่จะไปยุโรป ยังมี ญี่ปุ่น เกาหลี อย่าไปตามกันหมดลิ เราต้องมองให้ต่าง มีส่วนไหนจะแยกไปได้ ควรไป เวลาจีนมีปัญหาขึ้นมา ก็หมดทางเลือก

“อย่างญี่ปุ่น เราไม่ได้ทำตลาดเองโดยตรง ส่วนของที่เป็นคู่ค้า มันใจในลินค้าเรา จึงมีการพูดคุยกัน เสนอช่องทางให้เรา เป้าหลักที่นี่ต้องการคุณภาพเนื้อ ปลอดภัยจากแมลง สารเคมี ซึ่งความคิดผึ้งหัวเดิมของเกษตรกรคือ ต้องผิwmัน หุ้นเขียวท่าเดียว เรา ก็ทำตามนั้นกันหมด”

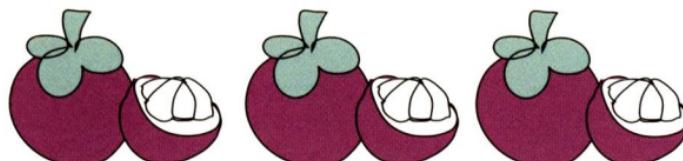


เราได้เห็นภาพเกษตรกรนำผลผลิตของตัวเองไปเททิ้งเพื่อประท้วงอยู่บ่อยครั้ง เลี้ยดายก็เสียหาย สงสาร ในชาติกรรมก็สังสาร วิชัยเล่าให้ฟังว่า เคยไปเจอยายแก่ๆ เอาจังคุดจากสวนมาขายในโครงการประกันราคา 12 บาท ซึ่งสวนวิชัยขายหมดไปแล้วในราคา 14 บาท ซึ่งร้ายแรงคนนั้นได้คิวที่ 170 จาก 400

“ถ้าม่ว่าคนที่แข็งแรงและพร้อมจะพึ่งพาตัวเองแบบเราริบๆ ในสังคมมันมีไม่มาก งบประมาณจากปีที่แล้ว ซึ่งนำมาซื้อผลผลิตเกษตรฯ น่าจะมีถึงล้านกว่าล้านบาท ซึ่งเราไม่ได้ไปแตะตั้งนั้นเลย พึ่งพาตนเอง พึ่งพากลุ่ม ด้วยแนวคิดของเรา คุณยายคนนั้น เป็นคนไม่อยู่แล้ว สุดท้ายก็ต้องเลิก ไม่ขายสวน ก็ต้องเข้า หลายๆ สวนเป็นแบบนี้ การผลิตก็เป็นไปทางธุรกิจไป เป้าของเราก็คือการพัฒนาคน ความคิดคน นี่คือเป้าแรก พัฒนาสู่คน”

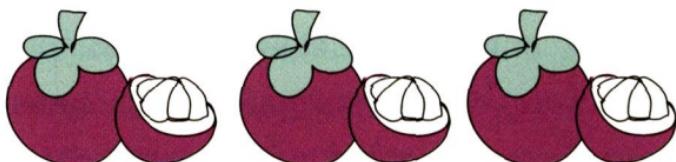
อืม...ผลิตคน วิชัยยังคุยกับฟังอีกว่า นอกจากพัฒนาคนเก่าๆ ยังสร้างคนใหม่ๆ

“เรามีเกษตรกร ซึ่งเป็นลูกชายมารับช่วงต่อ เขาไม่ได้เรียนเกษตรเลย แต่เราปลูกฝังให้เห็นว่าจริงๆ และ



อาชีพนี้มันอิสริยะ ตอนนี้เขากล่าวมาพูดกับสังคมแล้วว่า พ่อใจ และดีใจ พร้อมเป็นต้นแบบต่อไปด้วย นี่ก็ลุ่มกำลัง ทำเรื่องนี้เข้าไปสู่สหกรณ์ เป็นประเด็นทางยาทเกษตรกร ผสมวัตถุน้ำรุ่นใหม่ ถ้าได้รวมกัน ด้วยระดับความรู้ที่มี วิชาการสมัยใหม่ เทคโนโลยี มันนำเข้าบล็อกเช่นนี้มาสังคม ได้เร็วกว่าคนยุคก่อน เมื่อใส่อดมการณ์เข้าไป จะเข้มแรง และเป็นคนรุ่นใหม่ที่เรารอ已久กันนั่น ซึ่งสามารถนำพาตัวเองให้อยู่รอดได้ด้วย”

“พวกเราแซทก์แซทไม่เป็น (หัวเราะ)” วิชัยว่า พลางหัวเราะร่วน



๐๗ ໄມ່ໃຈແຕ່ຊ່ອມອົບການ ແຕ່ຊ່ອມໃຈຜູ້ໃຫ້ການດ້ວຍ



จากรูปทรง มวลดาร อาชีพที่ คำนวน หนองรິມບ້ານ
ເໜາະຍຶ່ງທີ່ຈະປະກອບ ໄນນໍາພັນ 1.ມືອປິນ 2.ຄນຄຸມ
ບ່ອນ ກະທຳມື່ອຂາວເຈົ້າພ່ອ ເຄາເຕອະ ໃຫ້ໂພົບຕົ້ນຫຼັງນ່ອຍ
ຫລາຍຄນຄົງປຣານໃຫ້ເປັນຫາວສວນຫາວໄຮ້ໄດ້

ໂວເຄ-ໜ້າເຂາເຫີຍມ ແຕ່ຂອເເຕອະ ອາກໂລກເຮັຍມີ
ຄວາມເມຕຕາກຮູນາໄມ່ຕັດສິນຄນທີ່ເປີລືອກ ບອກໄດ້ຕຽນນີ້
ເລີຍວ່າ ຜູ້ໝາຍຄນນີ້ຈີຕິໃຈໆມາກ ແມ່ນຝີໄມ້ລາຍມື້ອໃນການຊ່ອມ
ເຄື່ອງໃຫ້ໄພຟ້າຍັງດີເອິດດ້ວຍ

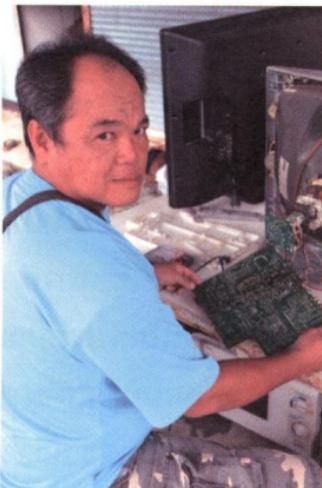
ຈາກການພູດຄຸຍ ໄນໃໝ່ເພີຍຊ່ອມວັດຖຸ ເຂຍັງຊ່ອມ
ຫັວໃຈໜ້າ ຂອງໃຄຣຕ່ວໂຟຣ່

คำນวนເປັນໜຶ່ງໃນຫັວແຮງໜັກ ຂອງການຕັ້ງແນກ
Fix It ຂຶ້ນໃນເທັກບາລຕຳບລ໌ຈາກໄທ ເພື່ອຊ່ອມເຄື່ອງໃຫ້
ໄຟຟ້າ ອຸປະກຣົດອີເລີກທຣອນິກສີ ລວມໄປຄື່ງຍາດຍານພາຫະ
ຕ່າງໆ ໃຫ້ຄນໃນໜຸ່ມໜຸນແບບພຣີ່ງ

ຂອຍ້ວ່າພຣີ່ງ ໄນຄົດຄ່າແຮງແຕ່ປະກາດໄດ້

“ເກີດມາຈາກພວກເຮາທຳການດ້ານປົ້ນກັນ
ສາຮາຣນັກນອຢູ່ ຜ່ານໄປຜ່ານນາ ເຫັນຄນແບກເຄື່ອງ
ໄຟຟ້າເພື່ອເອາໄປຊ່ອມ ເຮມາຄຸຍກັນ ເຫັນວ່າ ນຸ້ມລາກຮ
ຂອງເຮມາມີຄວາມສາມາດໃນດ້ານນີ້ອຢູ່ ເລຍອາສ້າງໜ່ອມ

ເອາເຄື່ອງມືອມາຈາກທີ່ບ້ານ
ພື້ນຖານພມຂອບດ້ານນີ້ອູ່
ແລ້ວ ພວກເຄື່ອງຈັກກລ ເປັນ
ຜູ້ຮັບເໜາມາກ່ອນໄຟ ທີ່ບ້ານ
ເປັນສວນ ໃຫ້ເຄື່ອງອະໄຣຕ່ອ
ມີອະໄຣກີ່ຂ່ອມເອງ ໄນເຄຍ
ຈຳກີຣ ປະສບກາຮັນກີ່
ສັ່ສົມມາ



“ງານປ້ອງກັນຍ ພມພຸດ
ເລີຍວ່າ ໄນໄດ້ມາກມາຍ ໄນໄດ້ໄຟ
ໄໝ໌ ນ້ຳທ່ວມກັນຕລອດເວລາ ມີວັນວ່າງ ເລຍຫາເວລາຕຽນນີ້ມາ
ຊ່າຍ ທຳປະໂຍືນໃຫ້ໜ້າບ້ານ ມັນນັ່ງກິນເຈີນເຕືອນເໝຍ ຖ້າ ມັນ
ອາຍຕັ້ງເອງ ພວກເຮົາຕ້ອງການໃຫ້ຕຳບລເຈົ້າ ແມ່ໄໝມາກມາຍ
ແຕ່ເຮັກມີສ່ວນຮ່ວມບ້າງ ດັນຜ່ານໄປຜ່ານມາກີ່ໄດ້ເຫັນ ວ່າ
ເທັກບາລຂອງເຮົາ ມີສ່ວນງານນີ້ອູ່ ພມກລ້າພຸດ ໄນວ່າງານ
ໜ້າຮາຊກາຮ ຮ້ອງການອະໄຣ ມັນມີເວລາວ່າງອູ່ແລ້ວ”

“ຊື່ອກລຸ່ມເກົ່າດູ” ເຮົາແຈວ

“ຄໍາວ່າ Fix It ມາທີ່හລັງ ເປັນໂຄງກາຮຂອງວິທີຍາລີຍ
ສາຮພັດຊ່າງ ແຮກ ກີ່ເປັນເວື່ອງຂອງກາຮອຍກ່າຍຊ່າຍຄນເໝຍ ໄນ
ໄຟໄໝມີປ້າຍມີອະໄຣເປັນງານເປັນກາຮ ເຄື່ອງເຊື່ອມ ເຄື່ອງຕັດ
ກົງນຈາກບ້ານມາ ເຮົາໄຟທໍາໃຫ້ເພື່ອນຸ່ງ ພຶ້ມ້ານ້າວ່າ

“ອີກອຍຢ່າງທີ່ນ້າທ່ວງ ສມມຕິວ່າມອເຕອຣີໃຈກົດເລີຍ



ไปจ้างช่างซ่อม เราไม่รู้เลยว่าเข้าซ่อมอะไรให้ พอดี เวลาเรียกเก็บเงิน เท่าไหร่ ก็ต้องเท่านั้น เราไม่รู้เรื่อง จะมีความรู้สึกตลอดเวลา ว่าโดนช่างหลอก แต่พวกรบานอกชัดเจน เลี้ยแคร์ค่าอะไหล่ ค่าแรงไม่ต้องจ่าย นี่คือเรื่องของจรรยาบรรณที่เราพยายามสร้างขึ้นมา”

กลุ่มนี้ไม่มีประชาน ไม่มีกรรมการ

“เป็นกลุ่มเสมอภาค ไม่ได้จัดตั้งเป็นองค์กร มีประชาน มีลูกน้อง นี่เราแบบผอมไม่อญี่ คุณทำแทน มาช่วงหลัง มีจ่าตัวรจัยยามาใหม่ เป็นช่างกองทัพเรือมา ก่อน เลยบูมใหญ่เลย พวคคอมพิวเตอร์ก็สามารถซ่อมได้ โทรศัพท์นี่ เครื่องเสียง กองกันพะเนิน

“รายรับของช่าง

ไม่มี...ฟรี แต่บางคนก็มีน้ำใจ บอกให้เราไปซื้ออะไหล่ ให้เงินเกินมาบ้าง เรา ก็เอาไปใส่ไว้ในส่วนเงินกองกลาง เพราะเราคิดว่า มีเงินเดือนแล้ว พอกอญี่พอกิน มีส่วนผลไม้รองรับ ไม่ได้คิดว่า มีหน้าที่ทำงานอะไร ก็ต้องทำแค่นั้น จุดประสงค์



ເວລາເຮາຫາຄນມາຊ່ວຍ ອຍກໄດ້ແບບນີ້ ມັນຈະເກີດຄວາມ
ຍຶ້ງຍືນ ດົນທີ່ຕ້ອງເລື່ອງລູກເມີຍ ມັນຄວາມເປັນອົກລັກຂະນະໜີ່
ຊື່ຂອງ Fix It ຈະໄດ້ອໍຢູ່ຍຶ້ງຍືນຍຶ່ງ”

ພຸດສິ່ງເວັງເງິນ ເຂົາແອນເນາທີແບບແສບໆ ດັນໆ ໄທ
ພັ້ງວ່າ “ເຄຍເປັນຜູ້ຊ່ວຍຜູ້ໃຫຍ່ບ້ານ ທາງອຳເກວພຍາຍາມຫາ
ຄນໄປຝຶກອອຽມອະໄຣຕ່າງໆ ທ່ານຜູ້ນໍາທັງຫລາຍ ຂອບໃຊ້ຄໍາ
ວ່າໄໝວ່າງ ມີສາວ ມີໄວ່ ຕ້ອງທຳ ແລ້ວວິສັຍຂອງຄນອຍກໄດ້
ໜ້າ ມີຫລາຍກຣັນທີ່ຂອບຈ້າງຄນໄປອອຽມ ພວກຮັບຈ້າງໄປ ກີ່
ໄມ້ໄດ້ອະໄຣ ຈ້າງເພື່ອໃຫ້ຄນເຕັມເທົ່ານັ້ນ ເລີຍເງິນໄປສື່ຫ້າແສນ
ບາທ ໂຄງກາຣໃຫຍ່ໆ ມີມີຕົກລ້ານ ໄມ້ໄດ້ອະໄຣເລຍ ພວກ
ເຮາທຳກັນສື່ຫ້າຄນ ໄດ້ແນ້ນໆ”

ໄມ້ມີຮອຍຍື້ມຫລັງປະໂຍດສຸດທ້າຍ ແສດວ່າເຂົາພຸດ
ຈົງ ຫີ່ເວີເສ

“ຄ້າເຮາເກີບເງິນ ອ່າງນີ້ນີ້ຄໍາວ່າພຣີ ກີ່ໃຊ້ໄມ້ໄດ້ ອ່າງ
ທີ່ບໍອກ ພວກເຮາໄດ້ເງິນເດືອນຈາກເທັນບາລອູ່ແລ້ວ ອຸປະກຣົນ
ຕອນນີ້ໂຄດີ່ຮັບກາຣສັນບສຸນ ເວລາກີ່ໃຊ້ຕອນທີ່ວ່າງຈາກງານ
ຫລັກ ສຳຄັງຄື້ອ ເຮົາຍາກໄດ້ຮອຍຍື້ມາກັກວ່າ ເກຍຕຽກ
ບາທ ພັນແກຣ່ງກົນຄໍາ ເລີຍເງິນຄ່າໜ່ອມເຄື່ອງມືອ ສື່ສິ່ງຫ້າຮ້ອຍ
ບາທ ໄຫວໄໝລ່ະ ມາໜ່ອມກັບເຮາ ແຄ່ຮ້ອຍເດືຍວ

“ເຖິງມາຂອື່ກົກມີ ເຮາໃຫ້ມາສຸກກັນເຮົາມາກກວ່າ ໄທ
ຄອດປະກອບອະໄຫລ່ເລຍ ນີ້ຄື່ອກາຄປົງບັດຕີອ່າງແທ້ຈົງ ໄນ
ຕ້ອງທ່ອງຕໍ່າ ມັນແກຣ່ງກົນຄໍາເຍືອະ ນີ້ພຸດໃນແງ່ວ່າໄມ້ຕ້ອງເອາ



ปริญญาไปการันตีอะไวนะ ผมไม่เห็นนะ พากจบปริญญา แล้วมาเปิดร้านซ่อมเครื่องยนต์ ไม่ค่อยมี”

ถามว่าในละแวกชาກไทยมีร้านแบบนี้ไหม เขาบอกไม่มีอะไรเลียที่ ต้องหอบหัวไปซ่อมต่างที่

“มีในตำบลติดๆ กัน อีกอย่าง ถ้าเราไม่คิดซ่อมอะไรเลย ทุกอย่างจะเป็นขยะ อย่างโทรศัพท์สมัยนี้เครื่องละสองพันบาท เลี้ยงก็ซื้อใหม่ แต่การซ่อม บางครั้งหมดแค่ ห้าถึงสิบบาท ที่บอกกันว่า ซื้อใหม่คุ้มกว่า มันต้องดูเป็นอย่างๆ ไป เช่น โทรศัพท์จอเลีย เอօ มันไม่น่าซ่อม เราต้องอ่านงานให้ลูกค้าด้วย แต่ตามหน่วยเตะอะ อะไร มันซ่อมไม่ได้บ้าง จอดเลีย จริงๆ มันก็เปลี่ยนได้ นอกจากไฟใหม่เลียหายหมด บางคนไม่รู้หรือกว่า อะไหล่บางชิ้น มันถูกจริงๆ”

ที่ Fix It ซ่อมได้มีตั้งแต่ คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ รถมอเตอร์ไซค์

“ผมก็ไปซื้อยางจากร้านซ่อมอื่นๆ ซึ่งจะขายให้ในราคากู๊ก แล้วเรามาทำฟรี ไม่คิดค่าแรง เหมือนอุดหนุนเข้าด้วย ก็ส่งเสริมกันไป ไม่ถือว่าร้านเราไปตัดราคา หรือ แย่งลูกค้า ถ้าผมไปต่างจังหวัด เกิดรถเสีย ยางแตก เดี๋ยวต้องร้อน มือย่างน้ำซ่วย ผมคงรู้สึกดีมากๆ สบายใจ แต่ถ้าพึ่งคราวไม่ได้เลียในประเทศไทย โทรหาใครก็ไม่ได้ ยังไงดังนั้น ทุกเทคโนโลยีจะมีแบบนี้”



ถ้ามต่อว่าเคยคิดเปิดอบรมอาชีพจริงจังเลยไหม
เขามีเหตุผล

“อย่างนั้นเราปล่อยให้เป็นหน้าที่ของสารพัดช่าง ที่
ผมทำอยู่จริงๆ จังๆ คือคุณเรื่องความเป็นมา ทำอย่างไร
ให้ยั่งยืน ไม่อยากแค่เป็นสถานที่ปักป้าย ถ่ายรูป ภาค
ปฏิบัติจริงๆ ก็อย่างที่เล่าไป ใช้วิธีครอบครองทำ มาเรียน
รู้เลย อีกอย่าง เราไม่มีในการันตีอะไรวั่งรองให้ด้วย

“ถ้ามว่าเด็กรุ่นหลังจะมีจิตอาสาแบบเราไหม มัน
ต้องปลูกฝัง บางคนทำงานแค่เอาหัวใจมาส่วน ฉันคือ
ข้าราชการ ทำแค่ในตำแหน่งหน้าที่ อาทิตย์หนึ่งทำงานหน้า
วัน แต่ในเนื้องาน แค่สองวันก็เสร็จแล้ว สามถึงสี่ชั่วโมง
ต่อวัน คุณนั่งเล่นเกมแท้ๆ ก็เบียดเวลาเล่นเกมลักษณะรึมา
ทำเพื่อสังคมบ้างได้ไหม

“อย่างผม ถึงไม่ได้ทำงานในเทศบาลชาวกาไทย ยังไง
ผมก็ต้องอาศัยอยู่ที่นี่ ผมจึงอยากรเห็นลิ่งดีๆ เกิดขึ้น ถ้า
ว่าที่ทำอยู่นี่ใครได้ซื้อเลี้ยง ก็เทศบาล ไม่ใช่ผม ใครจะ
ไปจำชื่อผมได้ ใจจะมารำพึงรำพันถึงชื่อผม ถึงเปลี่ยน
หัวหน้านายกฯ กี่คน ถ้าทำดี ใครๆ ก็ต้องเลิ่งเห็นความดี
งานที่ทำ ไม่ยุบหรอก เพราะซื้อเลี้ยงมันตกแก่เทศบาล
สุดท้าย คุณทำให้มันรู้สึกสนุกເກົ່ວະ”

ทำให้สนุก ง่ายๆ แต่คุณ

08

00 អាវីនី ម៉ែត្រទិន្នន័យ





กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในชา กไทย มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการชุมชน โดยมีเป้าหมายที่จะให้ชุมชนพึ่งตนเองและรู้จักการออมโดยใช้หลักธรรมาภัตนาสามาชิก สัจจะให้เกิดคุณธรรม ใช้การออมเงินเป็นเครื่องมือในการรวมกลุ่มเพื่อการจัดการ การเงินและสวัสดิการให้แก่สามาชิก

ជូនិស្សិតិមិន៍ ឯកទាន់ ជូនិស្សិតិបានមាតេ
និងអមរាជ ភាគចិន រុញតឹង ឥគិតកីឡិ គីឡិល
មីរាយលេខីយុទ

“ที่อิงอยู่กับวัด เพราะเริ่มต้นจากแนวคิดของพระ
อย่างช่วยชาวบ้าน ท่านไปคุยกับกลาง เอาพระแต่ละวัด
มาคุยกัน จริงๆ ไม่เกี่ยวกับวัดก็ได้ แต่การอยู่กับวัด มัน



ก็มีส่วนช่วยให้คนเราซื้อสัญญาโครงง ขอให้ฉบับหาย ตายแล้วมันก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ สามคนที่ไม่จ่ายเงินตามกำหนด อาจยังไม่ตาย แต่อยู่บุนโลกนี้ไม่ได้ อยู่ในบ้านเกิดไม่ได้ ก็เหมือนตกนรกแล้ว

“หลักการทำงาน แรกๆ พระเป็นคนกำหนด
ระเบียบการต่างๆ ทุกเดือนคุณต้องออมหนึ่งร้อยบาท
ดูกันเบี้ยเมื่อก่อนสองบาท แต่เราเห็นว่าจะไป ก็ประชุม
กับชาวบ้านว่า จะเหลือได้กี่บาท เหลือหนึ่งบาท เห็นด้วย
ไหม ถ้าเห็นด้วย ก็โอดี ส่วนใหญ่ก็เกิดจากข้อเสนอของ
สมาชิกนี่แหละ

“ประโยชน์ที่ได้ แน่นอนคือการออม ทุกวันนี้ เงิน
หมื่นของชาวบ้านไม่เคยคิดออมนะ จะให้ไปออมธนาคาร
หรือ วันละหนึ่งร้อยบาท คงไม่เอา บางคนจน ก็ยังมีเงิน
ออม บางคนมีหมื่นเจ็ดพันบาทแล้ว ถ้าครอบครัวเขามี
สมุดสองสามเล่ม ฉูกเนินสามารถกู้เงินได้ ตอนนี้ก็ให้
วงเงินถึงหกหมื่นบาท กู้ไปทำอะไรก็ได้ อย่างน้อยคุณ
ต้องเอาเงินมาคืน เงินต้นห้าร้อยบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อย
ลพบาทต่อเดือน

“สวัสดิการ เรา มีปันผล
ต่อนลีนปีสามสิบสองครึ่งต่อหุ้น
รายๆ หากถึงเจ็ดพันบาท เราก็
สิ้นอยบาทเพื่อเอามาเป็นค่าทำศพ



ถ้าตาย ลูกหลานได้สีห่มีน ป่วยเข้าโรงพยาบาล หนึ่งร้อยห้าสิบบาทต่อคืน ติดต่อ กันลีบวัน ทุนการศึกษาเด็กทุนละหัวร้อยบาท ลีบทุนต่อปี ทุนคนแก่หัวร้อยบาท มีจับສลากรางข่าวสารทุกปี แจกหม้อหุงข้าว

“ทุกวันที่ 16 ต้องมาจ่ายเงินออม เงินกู้ ถ้าใครต้องการกู้ ก็มาวันนั้น มาบอกกล่าวกัน หากคนค้ำสองคน จะซื้อหม้อเตอร์ไซค์ก็ได้ ถ้าคุณมีเงินส่ง เราไม่ไปตามคุณหรอกกว่า เอาไปทำอะไร คุณออมครบใหม่ล่ะ ไม่ขาดคุณก็ได้สิทธิ์ในการกู้เต็มเม็ดเต็มหน่วย คุณไม่ส่งทุกเดือน การกู้คุณก็ได้ลดลง ถ้าจึงเง่าจริงๆ เรายกข้อซื้อสมุดฝากคุณคืน เพราะเรารู้ว่า ทำให้คุณเต็มที่แล้ว

“ถ้าม่วงส่วนใหญ่กู้ทำอะไร มีทุกอย่าง แต่ข้อดีคือเงินกู้เราส่งคืนในระยะเวลา หัวร้อยบาทต่อเดือน คุณกู้ไปเป็นปี กว่าคุณจะใช้หมด อยากกู้เพิ่ม ก็มาตัดไปก่อนมากอกกู้ได้เลย แต่เราเชื่อว่า ด้วยกระบวนการหล่อหลอมของสมาชิก มันทำให้คนมีเหตุผลในการตัดสินใจทำอะไรมากขึ้น มากกว่าคนที่กู้จากธนาคารแล้วเอาไปซื้อมอเตอร์ไซค์ คนที่ฝากกู้สักจะแล้วซื้อหม้อเตอร์ไซค์ ก็จะมีเหตุผลที่ดี บางคนบ้านไกล ต้องใช้จริงๆ ก็ต้องซื้อ ไม่อย่างนั้นไปลำบาก

“ถ้ามีคนได้ประโยชน์แบบเห็นๆ ใหม่ มันขึ้นอยู่กับบุคคล การใช้ชีวิตเราต่างกัน ใช้ชีวิตดีงาม ถึงไม่มาฝาก

ກັບເຮົາ ແຕ່ຄ້າໄມ່ເຮັດວຽກຕັ້ງໄປຫາກູ້ທີ່ເປັນ ເຮົາຄືອເປັນຂ່ອງທາງ
ທີ່ນີ້ ວັນນີ້ຄຸນພ່າຍໃຫ້ປູ່ຢ່າງເງິນໜົມ ຄຸນມາກູ້ໄດ້ ໄນຕັ້ງກູ້
ນອກຮະບບ ຄຸນເມື່ອລົບໄວ່ ຂາດປູ່ຢ່າງ ຂາດຍາພັນພື້ນ ອີກາໄດ້
ເງິນສອງໜີ່ນໍ້າ ຕັ້ງໄປຄົງອຳນາຄາຮັບເລີຍເຫຼືອ ມັນກີ່ເປັນຫລັກ
ປະກັນໄດ້ ໄນຕັ້ງເອົາຄເອົາບ້ານໄປຈຳນອງ ໄນໄດ້ບັນກວ່າ
ຄ້າໄມ່ມີກຸລຸ່ມສັຈະແລ້ວຖຸກຍ່າງຈະລ່ມສລາຍ

“ຕອນນີ້ມີສາມາຊີກ້າວ້ອຍກວ່າຄຸນ ມາກູ້ພວັນໆ ກັນໄດ້
ເອາເທົ່າທີ່ໝົດເງິນ ທີ່ເງິນກັບມາເດືອນລະສື່ດຶງຫ້ແສນບາຫ
ເມື່ອພັນຫັນພລໄໝ ເງິນຈະເລື່ອ ເວລາມັນໂຕ ມັນຈະໂຕມາກ
ໄມ່ເໜືອນແຮງໆ ທີ່ໜ້າຫຸ່ນຍ່ອຍ ດັນທີ່ມາທຳກັນເຮົາ ຖຸກປິມາ
ເລືອກກັນເລີຍ ໄນພວໃຈຄຸນໃຫນບອກ ຮັ້ງໆ ເຮືອງກຣມກາ
ມັນຍຸດຕັ້ງ ເປົ້າມາເປັນສຽກ້າ ຂ່າວບ້ານເລືອກມາ

“ເຮົາໃຊ້ວັດເປັນສຳນັກງານ ດື່ງເວລາກີ່ເອາໄຕະມາຕັ້ງ
ຕຽບນີ້ເກີບເງິນອອມ ຕຽບນີ້ກູ້ ພມຄົດໄວ້ວ່າຈະສ້ວງທີ່ທຳກັນ
ເໜືອນອຳນາຄາຮ່າງບ້ານ ແຕ່ຮ່ວຍໃຫງເງິນເລີຍລົບລ້ານບາຫ
ກ່ອນ ຄ່ອຍໆ ທຳໄປ ມັນຕັ້ງມີການພັດນາ ກລຸ່ມທຸກກຸລຸ່ມທີ່ຕັ້ງ
ຂຶ້ນມາ ໄນໃຊ້ພວມແລ້ວຈະໄປບັງຄັບສາມາຊີກວ່າຈະໃຫ້ທຳ ຢີ້ວ່າ
ໄມ່ທຳວ່າໄວ ອ່າງນັ້ນກີ່ໄມ້ໄດ້ເກີດການເຮັດວຽກ ອ່າງກຸລຸ່ມ
ສັຈະ ພອເກີດຂຶ້ນ ເຮົາຄ່ອຍໆ ເອກຮະບວນການຕ່າງໆ ມາ
ຫລ່ອຫລວມ ເພື່ອໃຫ້ຄຸນມີສັຈະໃນການຄືນເງິນ ການມືວິນຍ
ແລະກູ້ໄປແລ້ວ ຕັ້ງມີເງິນມາຈ່າຍ

“ເວລາພື້ນທີ່ອື່ນມາເຮັດວຽກ ສ່ວນໃຫຍ່ສັງສົມວ່າ

ทำอย่างไร คนถึงได้ร่วมมือกัน เป็นคำถามเสมอมาว่า พื้นที่อื่นๆ กว่าคนจะออม ต้องประกาศแล้ว ประกาศอีก ต้องบังคับ เราตอบว่า คือเรื่องของกฎระเบียบท้องเข้มแข็ง ได้ก็ได้ ไม่ได้ก็ต้องบอกไม่ได้ ของเราก็ไม่ใช่รับเรียบ เลี้ยงกันออกจะตายไป

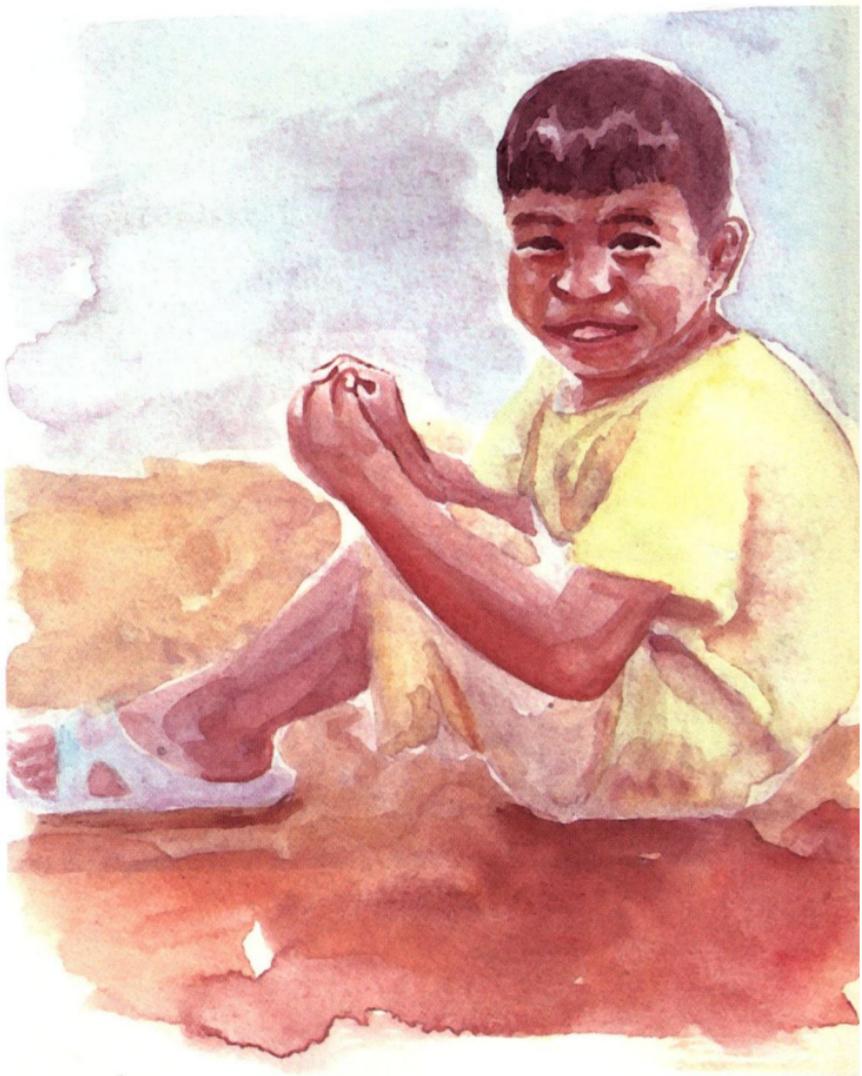
“ชาวบ้านจะมั่นใจคณะกรรมการ ต้องทำให้เข้าเห็นเรื่องนี้สำคัญ ถ้าคุณผิดพลาดไปหน่อยเดียว ยากเลยคราวนี้ อีกเรื่องคือต้องตรงไปตรงมา อย่าลำเอียง ไม่ใช่คนนี้สนิท ให้กู้เยอะกว่าคนนั้น อย่างนี้ไม่ได้

“กลุ่มสักจะ จำเป็นต้องมีในพื้นที่อื่นๆ ใหม่ ถ้ามีจะดีมาก ไม่ใช่ว่าคนที่นี่ปลูกผลไม้ ราย ถึงออมได้ ที่นี่เมื่อสิบกว่าปีที่แล้ว ตามธนาคาร ทั้งหมดของแควนี้ เก้าลิบเปอร์เซ็นต์เป็นหนี้ คนต้องกู้ จะรายได้ไป

“รูปแบบต่างๆ ก็ปรับกันไปแต่ละพื้นที่ จะใส่ระบบอกไม้ไฟ ทำให้หวือหวา อยากรทำ หมายจะสมก์ทำไปโดยหลักๆ มันก็คือการออมเหมือนกัน การพึ่งตนเองในหมู่บ้าน ควรมีทั่วประเทศ มีเยอะนะ กู้สามลี่แสนบาท ไปต่อเติมบ้าน เรื่องแบบนี้ก็สำคัญกับคนในชุมชน ไม่ต้องไปธนาคาร เวลาชาวบ้านไปธนาคาร แต่ตัวมองขอไป เราเองก็รู้สึกไม่ดีกับการต้อนรับด้วย นี่คือความรู้สึกของชาวบ้านนะ แต่กลุ่มสักจะ มั่นสบายใจกว่ากัน

“คนที่ฝากลัจจะแล้วไม่ต้องการกู้ นั่นก็คือการได้

ເອາເຈີນຂອງຕົວໄປໜ່ວຍເພື່ອນບ້ານທີ່ເດືອດຮ້ອນ ມັນໃຈວ່າເງິນ
ໄມ່ສູນຫາຍ ເພຣະເຮັກເອາເຈີນໄປຝາກໄວ້ທີ່ອນາຄາຣ ຄ້າ
ໜ້າບ້ານຈະມາດຸ ເຮັມເອກສາຣໃຫ້ດູ໘ມົດ”







๐๙

ទីសាន្តរាយ ភៀនគោរពកំណត់



ก่อนไปคุยกับ สุนันต์ เชื้อตระกูล โครงการ กับภกว่าเข้า
เพียง บ้างว่าบ้า บ้างกว่าจริงๆ แล้วเก่งพอตัว

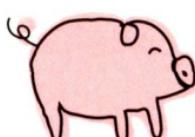
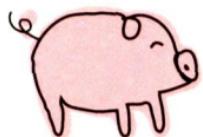
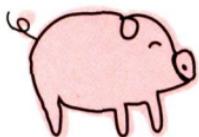
สมัยก่อน ชาวบ้านปลูกทุเรียน แต่หม้อพันทิ้งเรียน
แล้วปลูกกล้วยไข่ นั่นนับเป็นคนแรกๆ ของชาติไทยที่ปลูก
ผลไม้ชนิดนี้ และทำให้รายเรื่อยมา

สุนันต์เคยเลี้ยง เลี้ยงแข่งเลี้ยดaway ทั้งๆ ที่ความรู้
ไม่มีเลยในตอนแรก แต่อารசัยลูกมั่นใจและศึกษา

ตอนนี้ สุนันต์ มีที่ดินหลายไร่ ปลูกพืชผักผลไม้
นานา และขอบอก บ้านเข้าสวยมากๆ แต่มีห้องน้ำงาม
หยดไว้รับรองแขกที่มาดูงาน

งานด้านความคิด และพลังงานทดแทนจากขี้หมู
กลุ่มต้นแบบพลังงานชุมชน มีกิจกรรมการ
เชื่อมโยงกับระบบพลังงานทดแทน โดยเปลี่ยนการทำ
สวนผลไม้อ่าย่างเดียวมาเป็นเกษตรแบบผสมผสาน เน้น
การประหยัดต้นทุนการผลิต ใช้วัสดุและสิ่งเหลือใช้ นำ
มูลสุกรมาทำปุ๋ย นำมูลสุกรใช้ในสวนแทนปุ๋ยเคมีเพื่อ
เป็นการลดต้นทุนทางการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้พลังงานชุมชน มีกิจกรรมการเชื่อมโยง
กับระบบพลังงานทดแทน โดยรัญญาล้มโนบายปรับ
เปลี่ยนพฤติกรรมประชาชนเพื่อลดการใช้พลังงาน ได้ร่วม



กันทำกิจกรรมลดการใช้พลังงาน จัดหาพลังงานทดแทน ชั่วโมงในปี 2550 ได้มีการตั้งศูนย์เรียนรู้พลังงานชุมชน

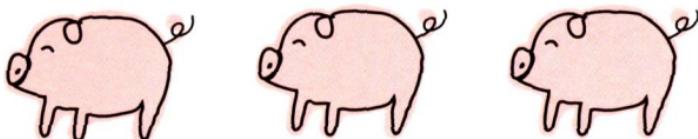
ขณะนี้สิ่งที่ได้รับการพัฒนาและมีแนวทางการผลิต เพื่อจำหน่าย ได้แก่ ถ่านประยุคพลังงานและเตาอย่าง ประยุคพลังงาน ความสำเร็จของการดำเนินงานทำให้ คนในชุมชนให้ความสนใจและเข้ามา มีส่วนร่วม

“ที่ในไร่ผมปลูกเอง รถนำ้เอง ไม่จ้างใคร” สุนันต์ว่า ใครได้มาฟังสำเนียงเข้าพูด ต้องรู้สึกได้ กวน...จริงๆ

“จะไปยกอะไรมเล่า ตื่นเข้ามา เราก็แบ่งหน้าที่กัน สิ ใครรถนำ้สวน ใครทำอะไร เห็นบ้านสวยๆ ไม่ค่อยได้ เข้าไปอยู่หรอก ทำงานอยู่แต่ในเล้าหมู ทำบ้านไว ถือ เป็นกำไรชีวิต”

หลังการตามมองรอบๆ สวน “ปลูกอะไรงบ้าง”

“พวงพีซล้มลุก เป็นไม้ยืนต้นอย่างเมื่อก่อนไม่ ไหว รายจ่ายเยอะกว่า ค่าปุ๋ย ค่ายา ก็เยอะ สมัยก่อนขึ้น รถเจอหมา ก็ทำฟาร์มหมา แนวคิดการทำอาชีพของเรามันต้องมองให้ดี ตอนนั้นอยากเลี้ยงวัว จะได้ไม่ต้องตัด หญ้า แต่ไปเจอหมาพันธุ์รื้อตัวเลอร์ สมัยนั้นเริ่มจะดัง เลี้ยงประภาก รายได้มันน่าจะดีกว่า ก็เลยลองเลี้ยง คือ พมคิดอะไร ต้องเป็นเงินเป็นทองหมด”



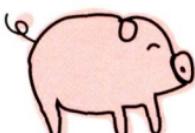
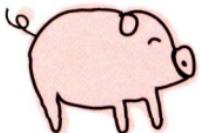
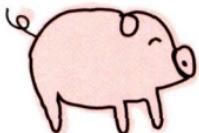
เป็นเงินเป็นทองกับเจี๊ยง เรายิ่งมั่นก้าวไปที่เดียว
“เวลาทำอะไรใหม่ๆ เราต้องดูหน้าดูหลัง ทำฟาร์ม
หมูปีหนึ่ง ได้ห้าแสนบาท ถ้าเราทำสองฟาร์ม ได้หันนึงล้าน
บาท หารเป็นจำนวนเดือนเลย ผู้มารอคือบันจะ บางกลุบ
ทุกอย่างแล้วคุ้มหรือไม่ นี่ทำงานอยู่กับบ้าน เลือกเล่าๆ
การเก็บชาสัก คัมแน่นอน ดีกว่าไปทำไกลๆ

“คือเราต้องคิดตลอดเวลา อนาคตทำอย่างไรจะ
มีรายได้ ทั้งรายได้เป็นเดือน รายได้เป็นปี อย่างผมตัด
กลัวไปวันนี้ ผมได้เงินเลย ไม่ต้องไปรื้อใคร กลัวยังไง
ทำสัญลักษณ์ไว้เลย ต้นไหน ตัดวันไหนได้ ไม่ต้องไปนั่ง
เปิดถุงกระดาษที่ห่อกันแมลงดู อีกสองสามวัน ผมตัด
ขุนน ผมก็ได้เงิน

“เมื่อก่อน เงินหายไปไหน ผู้ก็ไม่รู้ เพราะไม่เคยมีการทำบัญชี เดียวหนึ่งทำไว้หมด จดรายได้ รายจ่าย เงินขาดส่วนไหน ค่าปุย ค่ายา แก่ตัวไป ทำเองไม่ไหว ผู้ก็ต้องเตรียมการไว้ให้ดี ว่าจะทำอย่างไรต่อไป”

มาเรื่องพลังงานทดแทนจากขี้หมูกันบ้าง

“แก๊สจากขี้หมู” คือผลของการคิดว่า ทำอย่างไร ถึงจะลดต้นทุนการผลิต ให้แทนปุ๋ย ปีหนึ่งห้าถึงหกแสนบาท อย่างปลกเงาะ มีสูตร เร่งลูก เร่งใบ ขยายลูก ยืดช่อ อะไร



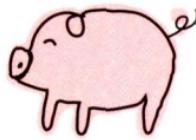
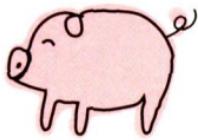
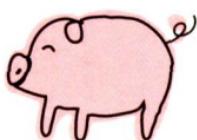
อีกมากมาย แต่ไม่แบบชีวภาพอย่างนี้ ต้นไม้ไม่มีเบือ ซึ่ง
เราگ็ต้องลองผิดลองถูกกันมา

“แก๊สที่เราใช้ก็เอาไปใช้ในครัว ต้มข้าวหมา ปั่นไฟ
ได ค่าใช้จ่ายขาดหลุม ทำบ่อ รุ่นใหม่ๆ เดียวนี้เป็นผ้าใบ
คล้ายๆ แคปซูล สะตากขึ้น ผสมทำก็แสนกว่าบาท นี่ผสมทำ
แค่เล้าหมู จะเอกสารบวงจร เป็นฟาร์ม ต้องหกหลัง แต่หมู
ผสมทำเป็นรายได้เสริมเท่านั้นเอง น้ำซึ้งหมู ผสมก็ทำปุ๊ย”

ระหว่างเดินดู มีคนมาขอน้ำจากขี้หมูไปใส่สวน
ผลไม้ สุนัตก์ให้แบบฟรีๆ บอกว่าช่วยๆ กันไป

“ตอนแรกผมอยากรเลี้ยงปลา ก็ศึกษา แต่ชื้อปลามัน
ใส่อะไรไม่ได้ ผสมก็ไม่เอา ศึกษาไข่ไก่ ไก่ก็ตกใจง่าย ตาย
ไว หมูดีกว่า ขี้หมูใช้ได้ด้วย ก็ลองไปดูงานที่สอยดาว
แล้วมีคนมาช่วยทำ รับเหมาค่าแรง ค่าของไป ผสมขาย
รถทำเลย คิดว่าถ้าเรายังมีแรงทำอยู่ เดียวมันก็ได้คืนมา
ถือว่าลงทุนทำกิน

“มีคนมาเรียนตลอด คนเงินน้อยๆ ผสมก็แนะนำ
เลี้ยงไก่ แล้วเอาขี้มาใส่ก็ได ไม่จำเป็นต้องทำเหมือนผสม
ทุกอย่างมันประยุกต์ได้ แค่คุณจับหลักการของมันถูก แค่
ใช้ความพยายาม คนແวนนี้ยังใช้แก๊สแบบนี้กันน้อย แต่ละ
บ้านมันก็ห่างกัน ไม่สามารถรวมๆ กันใช้เพื่อประโยชน์ด



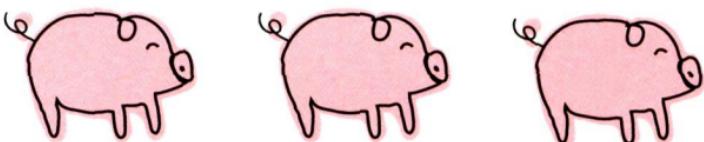
ค่าใช้จ่ายเหมือนพื้นที่อื่นๆ ได้”

เขามองเรื่องพลังงานทางเลือกในชุมชนอย่างไร

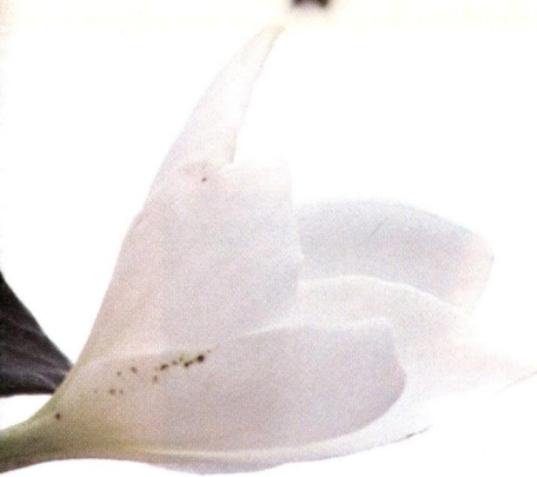
“เรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งคือเรื่องของต้นทุนที่ยังสูง แต่สิ่งที่ชุมชนสามารถจัดการเองได้ หนึ่งคือเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ไฟ เปิดแบบสว่างโร่เหมือนลังคอมเมืองอย่างนี้ไม่เอา เห็นในเมืองติดไฟตามรั้ว ก็เอาบ้าง หลอดก็เปลี่ยนเป็นแบบประหยัดไฟ เราสามารถเผาถ่านเองได้ก็ทำ ไม่ต้องไปใช้แอ็ลพีจีมาก บางบ้านต้มข้าวหมายใช้แก๊ส ตามว่ามันเข้าทำไห่ม ก็แค่รักสบายนะ

“ส่วนเรื่องการลงทุนที่เป็นพลังงานชุมชน ต้องHECK ศักยภาพของชุมชนนั้นๆ พลังงานลมโถ่ลมโซลาเซลล์ มีพื้นที่ติดตั้งใหม่ พลังงานน้ำมีพอใหม่ พลังงานชีวภาพ ล่ะ ภาครัฐเองต้องส่งเสริมอย่างจริงจังด้วย ทำราคาให้ถูกใช้หลายๆ อย่างประกอบกันในหนึ่งชุมชน บอกเป็นสูตร ตายตัวไม่ได้ รัฐมักคิดเป็นสูตร สองปีที่แล้ว ที่เน้นเรื่องน้ำอุปโภคบริโภค ให้บประมาณมา แต่ใช้ประปาครหลังซึ่งมันต้องใช้กับลังคอมเมือง ส่วนภูมิภาคซึ่งพื้นที่สูงต่ำไม่เท่ากัน มันก็ใช้ไม่ได้”

ก่อนกลับ ได้กล่าวไปติดมือมาคนละหวีสองหวี







10 乃る乃 core Team

นั่งคุยกับรองเรวัตแบบจริงๆ จังๆ เรื่องการทำงานแบบมีส่วนร่วม หรือที่เรียกว่า Core Team

“การที่ชุมชนจะสามารถจัดการตนเองได้ ไม่ได้เป็นหน้าที่ของคนเดคนหนึ่ง ไม่ใช่ของนายกฯ กำหนด หรือผู้ใหญ่บ้าน แต่การพัฒนาแบบองค์รวม ทุกคนต้องเข้ามา มีส่วนร่วม อีกส่วนเรามองว่า การพัฒนาต่ำบล จริงๆ ต้องใช้ต้นทุนทุกอย่างที่มีอยู่ในพื้นที่ ทั้งเรื่องคน ภูมิปัญญา ตัวประชาชุมชนชาวบ้าน เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงเม็ดเงิน”

ชากไทยก็คล้ายพื้นที่อื่นๆ เมื่อลังคมทุนนิยมเข้าครอบครอง ต่างคนก็ต่างอยู่ ต่างทำ

“สมัยก่อน แบบทุกพื้นที่ยังไม่มีหลักคิด ต่างคน ต่างทำ กลุ่มโน้นทำໄอี้นี กลุ่มนี้ทำໄอี้นน์ ชากไทยเลย มองว่า ถ้าเอาทุกภาคส่วนมาเสริมพลังกัน จะเป็นการ พัฒนาให้ถึงจุดหมายได้เร็วขึ้น จึงเป็นที่มาของกลุ่ม Core Team”

Core Team มีที่มาจาก 4 ภาคส่วน คือ 1.ส่วนห้องถีนเอง 2.ส่วนห้องที่ กำหนดผู้ใหญ่บ้าน 3.ตัวชาวบ้าน 4.ส่วนของราชการต่างๆ

“มีการกิจหลักๆ อยู่สามสิ่ออย่าง หนึ่ง เป็นฝ่ายเชื่อมประสานการทำงานระหว่างกลุ่มต่างๆ คนต่างๆ ให้เข้ากันให้ได้ เช่น กลุ่มร้านค้า-โรงสีชุมชน กับ กลุ่ม



ອອມທັນຍໍ ຂຶ້ງອູ້ໃນພື້ນທີເດືອກກັນ ແຕ່ກຳນົດ ຕ່າງຮະຍະເວລາກັນ ເມື່ອໂຮງສິນຄ້າເກີດທີ່ຫລັງ ສິ່ງທີ່ຂາດຄືອເຮືອງຂອງບໍປະມາຜັນ ຕາມໜັກທົ່ວໄປ ແບນເກົ່າງ ກົຈະໄປກູ້ເຈັນເລີຍດອກເບີ່ຍ ແລ້ວເຮົາມາອຸກແບນການທຳການໃຫ້ເຊື່ອມໂຍງກັນໄດ້ໄໝ

“ເປົ້າຢືນເປັນ ຕ້າວອອມທັນຍໍເຂົ້າມາຄືອຫຼຸນກັບຮ້ານຄ້າ ເລີຍດີກວ່າໄໝ ມັນຈະເກີດຄວາມຜູກພັນທາງໃຈໜີ້ນດ້ວຍ ໄດ້ສາມາຊີກທາງອັມດ້ວຍ ສາມາຊີກອອມທັນຍໍກົຈະມາຫຼືອຂອງທີ່ຮ້ານຄ້າ ເກື້ອທຸນຸນກັນ ກລຸ່ມອອມທັນຍໍກີໄດ້ເຈັນປັນພລື້ນ ມາກກວ່າໃນອັດຕາດອກເບີ່ຍປົກຕິ ຮ້ານຄ້າເປັນເຮືອງຂອງກາຮື້ອມາຂາຍໄປ ທາກດູແລຈັດການດີ່ງ ເຮືອງຂາດຖຸນໄມ່ມີອູ້ແລ້ວ

“ຫົວໜ້າຢ່າງກຸ່ມ່ານພື້ນບ້ານ ເວລາພສມຍາລູກກລອນ

มันต้องมีส่วนผสมของน้ำผึ้ง ซึ่งต้องไปหาจากนอกพื้นที่ กลุ่ม Core Team ก็เข้าไปเชื่อม บอกว่าทำไมไม่ใช้น้ำผึ้ง ในพื้นที่ละ เราเองก็มีกลุ่มตรงนี้อยู่ นี่คือการออกแบบให้ กลไกต่างๆ มันทำงานร่วมกันได้

“อีกส่วนคือการลดข้อขัดแย้ง เราต้องยอมรับว่า ใน ทุกชุมชนมีความขัดแย้งด้วยกันทั้งนั้น มากรบกันน้อยบ้าง เช่น ในชาวกาฬสินธุ์มีภารกิจเดินทางมาส่งเสริมเรื่องปูย อินทรีย์ มันก็เกิดขึ้นหลายกลุ่ม มีการแข่งขันกัน ของกลุ่มนี้ ให้วัสดุดีกว่า กลุ่มโน่นก็อ้างว่าของตัวเองดีกว่า ผลเสีย คือตัวชาวบ้านลับสนกับข่าวสารที่ได้รับ เราก็เข้ามาเชื่อม โดยเสนอว่า กลุ่มทุกกลุ่มทำมันถูกทั้งนั้น เพียงแต่ว่าตัว ผลิตภัณฑ์มันอาจต้องแบ่งเป็นเกรดๆ ทุกกลุ่มรู้อยู่แล้ว ว่าของตัวนั้น ยืนอยู่ตรงจุดไหน

“และข้อขัดแย้งในเรื่องของคน อย่างการจัดเวลาที่ ประชุมอะไรสักอย่าง ซึ่งมีขั้นบ่ออยู่ ตามท้องถิ่นทั่วไป มันไม่มีหรอก ที่เห็นด้วยกับมติในที่ประชุมไปเสียทั้งหมด คนที่คิดนอกกรอบเยอะๆ จะมีมุมมองแตกต่างจาก ชาวบ้าน คนที่คิดในการอบก็จะมองว่าแบบนั้นของโลก อย่างนี้ เวลาประชุมครั้งต่อไป คนคิดนอกกรอบซึ่งเป็น ส่วนน้อย ก็มักไม่ได้รับการเชิญ เพราะกลัวว่าจะแตก

“เปรียบเทียบกับคนเรา ซึ่งเวลาปกติเงียบมาก พومาแล้วพูด ถ้ามองแง่ลบ คือมาแล้วพูดไม่รู้เรื่อง

แต่ถ้ามองในแง่บวก 渺แล้วพูด แสดงว่าต้องมีอะไรอยู่ในใจ ตอนไม่มาไม่กล้าพูด เช่นเดียวกัน ถ้ามีคนแบบนี้ เราต้องจับให้ได้ว่า มีมุ่งมองที่แท้จริงอย่างไร เข้าไปคุยกะคนที่คุยได้ เข้าไปพูดคุยว่าสิ่งที่เขากิด กับที่เราคิด เป็นเรื่องเดียวกัน เป้าหมายของเรามาเหมือนกันไหม สมมุติว่า เรากำลังจะไปเชียงใหม่ เข้าเองกับกว่าอยากจะไปที่เดียวกัน แต่วิธีไป มันไปได้หลายทาง สุดท้ายมันก็เป้าหมายเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องนั่งรถคันเดียวกัน”

ที่น่าสนใจคือ ลักษณะของ Core Team ไม่ได้เป็นคนละ หรือเป็นองค์กรใหญ่ ๆ

“ในยุคแรก ๆ มีคนแค่สี่ถึงห้าคน เป็นตัวแทนกลุ่มละคน เป็นคนที่จิตอาสาจริง ๆ มันไม่มีโครงสร้างว่าใครเป็นประธาน เป็นรองประธาน แค่มีใจเดียวกัน คือการมีจิตอาสา มีใจมุ่งมั่นแน่นหนาที่จะพัฒนาชุมชน ดังนั้นต้องถอดรหัสของตัวเองออก เวลาันั้นคุยกัน ไม่ใช่ความเห็นกันได้เต็มที่ ไม่มีมาประกาย ผມเป็นรองนายกฯ คุณต้องฟังผม...ไม่มี

“ไม่มีวาระการพูดคุยที่กำหนดตายตัว ยกตัวอย่างกลุ่มการจัดการน้ำมีปัญหา แกนนำ Core Team มีโอกาสเจอกันตามงานในชุมชน ก็มานั่งคุยกันได้ ขยายผลกันต่อไป เปรียบแล้วเราเหมือนคนดักเตอร์ที่ค่อยๆ ภาพร่วม ใช้คนให้ถูกกับงาน ปัญหาร้ายแรงจริง ๆ ยังไม่เจอ

เพรากก่อนมาใช้ชื่อ Core Team เรายังทำงานด้วยลักษณะคล้ายๆ แบบนี้อยู่นานแล้ว เป็นความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งเราเอามาใช้ในแรกๆ แต่พอต้องมีการทดสอบความรู้ เราตั้งชื่อขึ้น เพื่อให้พื้นที่อื่นเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ส่วนเรื่องความเห็นไม่ตรงกันใน Core Team ก็มีบ้างแต่สรุปคือ ในองค์รวมแล้ว มุ่งมองให้ที่ได้ประโยชน์มากที่สุด”

งานการเมือง คราฯ ก็หวน แค่หาเลียงหรือเปล่า “ถ้าคิดแบบระบบราชการเดิมๆ ทำให้เกิดผลผลิตให้ชาวบ้านเห็นเลยๆ แต่ของเรามา อย่างน้อยสุด มันต้องมีการเกิดกิจกรรมต่อเนื่อง ใช้หลักการมีส่วนร่วม ตั้งแต่ก่อนเกิดกิจกรรม อย่างกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น ตั้งขึ้นโดยนโยบายของพัฒนาชุมชน คราฯ ก็มีแค่ฝากรักกับภู เราก็ต้องออกแบบให้ได้ ว่ามันจะไปเชื่อมกับกลุ่มไหน เรายังใช้ตัวเงิน มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน สร้างระเบียบวินัย ภูแล้วต้องส่งให้ตรงเวลา มีการทำกิจกรรมต่างๆ กำไรส่วนหนึ่งก็เอาไปไว้กองกลาง เพื่อสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณะ ทุกอย่างมันคือการสร้างให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม”

รองเรวตช่างเปรียบ “ปลูกเงาะต้นหนึ่ง เมื่อก่อน เรายังคิดว่า ได้แค่ลูกเงาะ แต่เดี๋ยวนี้ มันต้องเป็นองค์รวมปลูกเงาะ 1 ต้น มันมีส่วนใหญ่บ้าง ที่ได้ประโยชน์ ส่วน

ไหนได้พึงพิง และกระทบกับส่วนไหน”

ถ้ามีถึงความพอใจ รองบวกกว่า อายุในระดับ 80-90 เปอร์เซ็นต์

“ในยุคแรกๆ ของการทำงานกับ สสส. การออกแบบกระบวนการ Core Team เข้าไปมีบทบาทเยอะ พอมันผ่านไป ชาวบ้านได้เห็น ว่าทำแล้วได้อะไร เพื่อแข่งขัน ได้อะไร ชาวบ้านก็เปลี่ยนเป็นทีมของเรา โดยปริยาย เป็นไปโดยธรรมชาติ บทบาทของผู้นำในยุคแรกๆ ก็จะเริ่มน้อยลง ชุมชนสามารถจัดการตัวเองได้มากขึ้น เหมือนทำธนาคารขยะ วันหนึ่ง ถ้ามันเจ็บ แสดงว่าประสบความสำเร็จ เพราะชาวบ้าน สามารถจัดการกับขยะได้ด้วยตนเอง”

แล้วยังยืนใหม่

“โดยกระบวนการ เราไม่ได้เป็นคนสั่งการให้ทำโน่น
ทำนี่ แต่เราค่อยๆ เปลี่ยนวิธีคิดอย่างไม่เร่งร้อน ซึ่งเชื่อ^{ว่า} เมื่อคนหนึ่งคน ปรับวิธีคิดแล้ว จะกลับมาเป็นเหมือน
เดิมมันยากมาก เวลาไม่เยาวชน มีคนรุ่นใหม่ที่เราเห็นว่า
มีศักยภาพ ก็จะพาไปเรียนรู้ตามที่ต่างๆ พัฒนาไปเรื่อย^ๆ
ทำดีให้คำชมเซย ขาดตรงไหน ต้องเติม มันจะค่อยๆ หล่อ^{หลอม} คนแบบนี้ ก็จะไปขยายต่อให้คนในชุมชน ถ้ามีว่า
คนในชาวกาฬไทย เปลี่ยนวิธีคิดได้หมดใหม่ ไม่หรอ ก็ ณ
วันนี้ เป็นยุคของการปรับเปลี่ยน

“ถ้ามารเรื่องเวทีประชาคมของชาวกาฬไก่ โดยเทศบาลจัด ประมาณเดือนมีนาคม เพื่อเอาความต้องการของชาวบ้านมาทำแผน ซึ่งเราจะบูรณาการจัดทำพร้อมกับพัฒนาชุมชน เพื่อไม่ให้ชาวบ้านเกิดความลับสน เดียวเทศบาลก็มาตาม เดียวพัฒนาชุมชนก็ตามเรื่องเดิมอีก จึงเกิดความเบื่อหน่าย ประชุมคราวหน้า ก็ไม่มีใครอยากมาแล้ว

“หรือบางครั้งมีการกำหนดให้มีการประชุมเฉพาะเรื่องที่ทางรัฐกำหนดให้จัดประชุม เช่น พิจารณางบเอสเอ็มแอล หรือกองทุนหมู่บ้าน ก็มีการพูดคุยกันในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านด้วย

“อีกส่วนที่เราทำเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตรงนี้สำคัญ ยกตัวอย่าง ถ้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งประชุมกัน เป็นทีมเดียวกัน ความรู้สึกร่วมเหมือนกัน ภารมันจะชัด ว่าต้องการดูในเรื่องใด อย่างกลุ่มมังคุดต้องการดูเรื่องการตลาด เขาจะพูดกันนู้เรื่อง แล้วมาบอกเราว่า ช่วยดูเรื่องตลาดภายนอกให้หน่อยได้ไหม

“ดังนั้นการประชุมประชาคม มันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ซ่องทางการได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาตำบล มันสามารถได้มาจากสองทางด้วยกัน คือหนึ่ง จากเวทีระดับหมู่บ้านหรือตำบลซึ่งเราเรียกว่าเวที

ประชากม ส่อง จากการประชุมกลุ่มต่างๆ ของชาวบ้าน”
อดไม่ได้ที่จะถามเรื่องความยากจน

“ในชากราชอาจไม่ถึงกับยากจน แต่ถ้าเอาร้อย
รวม ส่วนหนึ่งเกิดจากการติดหนี้ เพราะทำการเกษตร
ขายผลไม่ได้ ก็อาจเงินไปคืนธนาคาร ถ้ามันไม่ได้ ก็ต้อง
ติดหนี้อีก ผ่อนผันกันไป ส่วนหนึ่งมันคือการไม่รู้จักตัว
เอง บางคนใช้จ่ายเกินตัว เห็นคนอื่นมีอะไร ก็อยากมี
อีกส่วนคือเรื่องของโอกาส ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
โคนหลอก

“ยกตัวอย่าง ในชากราช สมัยก่อนเราประกอบ
อาชีพโดยใช้วิถีเดิมๆ ใช้ปุ๋ยเคมีน้อยมาก จนมาเมินนโยบาย
ของภาครัฐ ว่าถ้าเราต้องการทำผลิตเพื่อขายเยอะๆ ส่ง
ออก ผลไม้ต้องสวย ต้องใช้ยาฆ่าแมลงเยอะๆ โอนเงินมา
ให้ก้อน ชาวสวนที่เคยทำงานด้วยสติปัญญาของตัวเอง ก็
งงลื้ม มีสูตรสำเร็จจากสลากระข้างขวด

“นักวิชาการคิดในเชิงงานวิชาการ ว่าทำผลไม้ให้
สวย ต้องใส่ตัวโน้นตัวนี้ มันได้ออยู่ ออยู่ในห้องแล็บ ไม่ได้
มีสภาวะแวดล้อมธรรมชาติที่เป็นวิถีชีวิตจริงๆ พอใช้แต่
ยา แต่ปุ๋ยเคมี มันม่าไปหมดทุกสิ่ง รวมถึงชีวิต วิถีของ
ชาวบ้าน”



11

คุณกับน้ำใจความมั่นคง



ตำบลชาแก้ว



บ้านชาแก้ว

ชัยฤทธิ์เทพ ปีอกตัง นายกเทศมนตรี ฉะயາพารวมของงานในชาကไทยให้ฟังว่า

จากที่เราได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเคลื่อนไปสู่ตำบลสุขภาวะ ได้รับการมีส่วนร่วมจากประชาชนมากขึ้น พوคนมีส่วนร่วม ก็จะเกิดความเข้าใจ จากที่ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ ไม่เชื่อมโยง นั่นคือ การนำลักษณะของชนบทโบราณกลับมา

หลักการทำงานกับคนเยอะๆ คือ ความยุติธรรม เสมอภาคเท่าเทียมนี้สำคัญ เราต้องเข้าใจเรื่องเสียงข้างมาก แต่คนไม่เห็นด้วยเราก็ไม่ทอดทิ้ง ใช้หลักธรรมากับมวลมนุษย์

สมัยก่อน เจ้าหน้าที่ชอบหาผลประโยชน์ เพราะเรื่องของระเบียน มันไม่เข้มแข็ง จึงมีการแสดงหางผลประโยชน์ ได้ง่าย เราอาสาเข้ามาทำงานแล้ว คุณจะเป็นคนคิดเล็กคิดน้อยไม่ได้ เราปลูกฝังแนวคิดตรงนี้มาก

ถ้ามัวห้องถินโงกgnง่ายใหม ก็มีส่วนที่เอา แต่ส่วนใหญ่ ผู้เชื่อว่า เริ่มมีคนที่มีวิสัยทัศน์ เสียสละเข้ามาเยอะ เมื่อก่อนอาจเยอะจริง แต่การฟ้องร้องต่างๆ อาจเป็นเรื่องการใส่ความทางการเมือง เราต้องแยกแยะให้ดี

ทางเทศบาลสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ต้องรวมตัวกันให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นโอห์อบ เกษตรปลอดสารพิษ หรืออะไรก็ตามแต่ สามารถมา

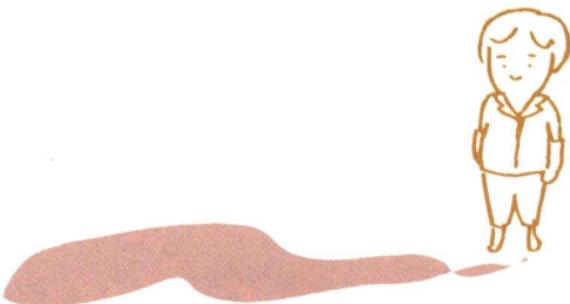
ขอรับการสนับสนุนได้ แต่ทั้งนี้ คุณต้องพึงพาตัวเองก่อน
ไม่ใช่ไม่ทำอะไรเลย จะมาให้เทศบาลช่วยอย่างเดียว ยัง
ไม่เริ่มอะไรลักษณะย่าง

ส่วนเรื่องความยากจน มันเป็นเรื่องวิถีที่เปลี่ยน
ไป นั่นเป็นสาเหตุหนึ่ง แต่พอว่า เรายผลิตกินเองอย่าง
เดียว ก็ไม่พอแล้ว ยังไปส่งออก ถ้าขาดเมื่อไหร่ คือหนึ่
สินทันที

ปัญหาภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุก
แห่ง คือเรื่องการพัฒนา ไปมองเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน
เอาเรื่องงบประมาณมาเป็นตัวตั้ง จริงๆ เราต้องพัฒนา
คนก่อน บางครั้งไม่จำเป็นต้องลดยางถนนทุกเลี้น ต้อง
ดูเป็นเรื่องๆ ว่าคุณภาพชีวิตของที่นั่นๆ เป็นอย่างไร เรา
ต้องทำให้ทุกคนมีความสุข 4 มิติ คือ กาย ใจ สังคม
และปัญญา

อย่างของเรามีคิดถึงว่า ทำไมไม่สร้างเทศบาล
ให้ดูดีๆ ให้ญี่ๆ โตๆ ผนบออกเลยว่า

‘ยังไม่ถึงเวลา เอาเรื่องคนให้ได้ก่อน’



12

កំណត់រូបរាងក្នុងអេឡាំង



เทศบาลตำบลชาากไทยมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบล ภายใต้แนวคิดการบริหารห้องถินแบบมีส่วนร่วม โดย ยึดหลักธรรมาภิบาล นิติธรรม การใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในการขับเคลื่อนงานตำบล โดยมีกลไกการทำงาน แบบ Core Team ที่มาจาก ห้องถิน ห้องที่ ภาครัฐ ภาค เอกชน แนวคิดนี้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2538 จากความคิดที่จะเปลี่ยนมุมมองที่ว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานห้องถินเป็นกลุ่ม ที่แสวงหาผลประโยชน์จากการทำงานให้แก่ตัวเอง และ มีความต้องการที่จะพัฒนาคน เพื่อให้ช่วยเหลือตนเอง ได้อย่างยั่งยืน

โดยเริ่มจากการเรียนรู้และเก็บข้อมูลการทำงานกับ องค์กรต่างๆ ในฐานะเลขานุระดานสภากองค์การบริหาร ส่วนตำบลชาากไทย ด้วยความมุ่งมั่นตั้งเป้าหมายเพื่อ พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพมากพอ สามารถดูแลพื้นที่ ของตนเองได้

ปี 2540 ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นนายกองค์กร บริหารส่วนตำบลครั้งแรก จึงดำเนินนโยบายเร่งปรับปรุง การทำงานโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนในหมู่บ้าน มีนโยบายให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมกับห้องถิน ห้องที่ และหน่วยราชการภาครัฐ เอกชน เพื่อรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการต่างๆ

ซึ่งแนวคิดที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น

และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมขององค์การโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างเป็นธรรม ประชาชนให้การยอมรับและเชื่อมั่น

ต่อมา มีนโยบายที่จะพัฒนาการศึกษาของเยาวชน ให้มีการประสานงานกับทางโรงเรียนในพื้นที่จัดให้มีอาหารกลางวันแก่นักเรียนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีทุนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส ที่มีผลการเรียนดี มีเกรดเฉลี่ย 2.5 ขึ้นไป และจัดพิจารณาเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านครอบครัว จนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยไม่ต้องใช้คืน ซึ่งทางโรงเรียนและชุมชนเป็นผู้คัดเลือก

นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านกีฬาโดยจัดสร้างสนามกีฬา สนับสนุนด้านอุปกรณ์การกีฬา เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกีฬาในโอกาสต่างๆ เพื่อสร้างทักษะให้แก่เยาวชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ทีมฟุตบอลชากราชไทย FC เป็นต้น

วิถีการผลิตของชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มักประสบปัญหาเกี่ยวกับราคាភลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ทางเทศบาลตำบลจึงมีการประกันคุณภาพราคาผลผลิต โดยประสานงานด้านราคาสินค้า กับพ่อค้าต่างถิ่นในราคาที่ยอมรับได้ทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อกระตุ้นให้ผลผลิตออกจากพื้นที่ ทำให้ประชาชนขาย

ผลไม้ได้ราคาที่เป็นธรรมและได้นำผลผลิตออกสู่ต่างประเทศที่ได้มากขึ้น

ปี 2545 มีการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยเลือกกลุ่มที่ประสบปัญหา ในขณะนั้นพบว่ากลุ่มสตรีมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน (น้ำสำรอง) ให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP แต่ไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นานและต้องการให้เข้าสู่ระบบ การแข่งขันทางการตลาด จึงดำเนินการจัดเวทีพูดคุยลงประชามติ การใช้เงินกองทุนเงินล้านเพื่อส่งเสริมพัฒนา กลุ่ม สตรี ประสานหน่วยงานสถาบันการศึกษา เพื่อนำวิทยาการทางด้านการผลิตมาใช้ในการผลิตน้ำสำรองให้มีคุณภาพ และประสานงานองค์กรทางด้านสาธารณสุข(อย.)เพื่อรับประกันคุณภาพของ



ผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้รับการยอมรับจากตลาดเป็นอย่างดี จึงได้ร่วมมือกับรัฐวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตให้สูงขึ้น โดยจัดซื้ออุปกรณ์ทางด้านการผลิต ซึ่งการจัดกิจกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดความสามัคคีและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสตรีนำรายได้สู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

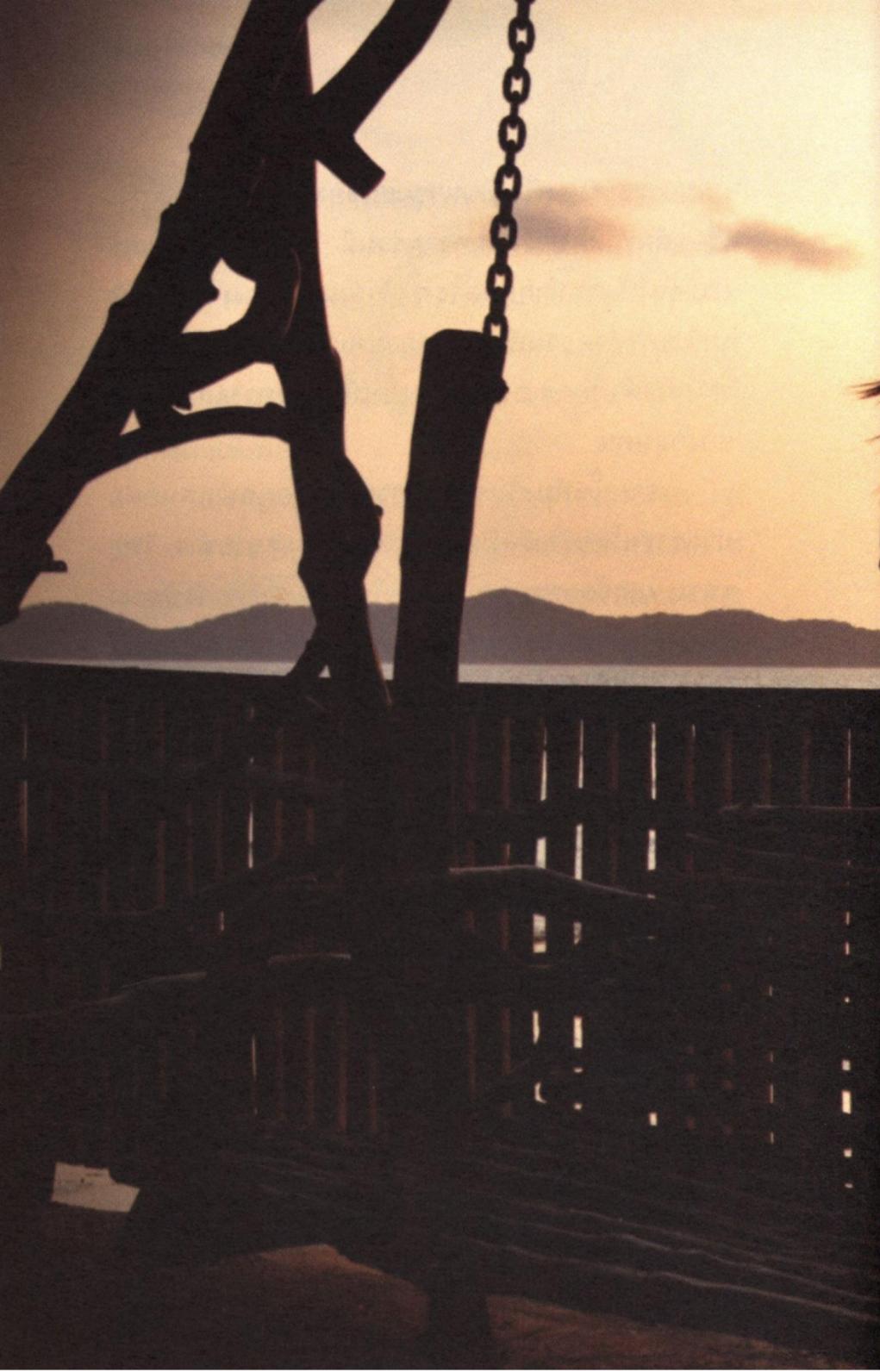
นอกจากนี้ยังมีปัญหาน้ำทางการเกษตร ไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในชุมชน จึงได้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานท้องที่และประชาชนจัดตั้งกลุ่มบริหารจัดการน้ำภายในชุมชน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือการจัดการน้ำระดับตำบลและหมู่บ้าน ทำให้เกษตรกรได้รับน้ำสำหรับใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอและลดปัญหาความขัดแย้งในชุมชนทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้มีการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล

ต่อมาในช่วงปี 2550-2552 มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานจากเดิม เช่น มีนักวิชาการจากชุมชนนักพัฒนาภาคตะวันออก (องค์กรภาคประชาชน) จัดแกนนำชุมชนไปศึกษาดูงานการบริหารงานจากตำบลต้นแบบ จึงนำข้อมูลที่ได้มาปรึกษากัน จึงเกิดการรวมกลุ่มของ Core Team ที่มาจากการท้องถิ่น ท้องที่ ภาครัฐ

และประชาชน เพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้ยั่งยืน มีการเชื่อมสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือ ลดการขัดแย้งและการตุนให้แก่นำกกลุ่มต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรม โดยอาศัยบทบาทของความเชื่อถือ ความคุ้นเคย ความไว้วางใจระหว่างตัวบุคคลเอง ในการเลิงเห็นแนวทางและปัญหาของกลุ่มตน

จากนั้นทีมงานจะสรุประมวลข้อมูลนำเสนอต่อประชาชนโดยจัดทำเป็นเป็นวารสาร กระจายข่าว วิทยุ ชุมชน และจัดการประชาคม ก่อให้เกิดแนวคิดการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืนโดยยึดหลัก ความซื่อสัตย์ เสมอภาค โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วม ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นกับการทำงานขององค์กร และให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนเกิดเป็นชุมชนที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ในปี 2553 ถึงปัจจุบัน มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนให้แกนนำ Core Team เข้าร่วมโครงการตำบลสุขภาวะ สามารถเชื่อมสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ ให้พร้อมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ตำบลแม่แบบ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ในชุมชน ทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจบทบาทหน้าที่ เห็นคุณค่าของการเป็นชุมชนต้นแบบมากขึ้น



กิจกรรมน่าเที่ยวชมอันๆ ในชากาบา



กองทุนหลักประกันสุขภาพ

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับกลุ่มแนวคิดการจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม โดยที่เทศบาลเข้าเป็นตำบลนำร่องของกองทุนหลักประกันสุขภาพในปี 2549 และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนและได้ดำเนินการดูแลสุขภาพของประชาชนครอบคลุมทุกกลุ่มวัย

ศูนย์พัฒนาครอบครัว

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับกลุ่มแนวคิดการจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม โดยที่เทศบาลมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในปี 2548 มีการตั้งคณะกรรมการที่มาจากการตัวแทนหมู่บ้านและได้นำเสนอในเรื่องการป้องกันการแก้ไขปัญหาเยาวชนและปัญหาครอบครัว

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับกลุ่มแนวคิดการจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลได้นำกิจกรรมในเรื่องของการส่งเสริมสุขภาพเด็ก นอกจากนี้เทศบาลยังได้จัดให้มีรถรับส่งเด็กในตำบลเพื่อลดภาระของผู้ปกครอง



នគរបាល=ជាមួយក្រោម=តីវិសាទុមភាពទៅក្នុងពេល

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับกลุ่ม
แนวคิดการจัดการท้องถิ่นแบบ
มีส่วนร่วม โดยที่เทศบาลต้องการ
ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
ต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง



ກວມຮັກເຈດີນ

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับกลุ่มระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลและป้องกันการเสื่อมโทรมของดิน โดยเฉพาะที่เกิดจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยมีการทำงานของกลุ่มหมู่บ้านประกอบไปด้วย การเชื่อมโยงประสานงานกับสำนักงานพัฒนาที่ดินในเรื่องของความมั่นคง การตรวจวิเคราะห์ดิน การฟื้นฟูสภาพดิน การรณรงค์และจัดตั้งจุดเรียนรู้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการเกษตร







ກຄ່ມພລິຕບຸ້ນອິນທຣີ

- ມີກິຈกรรมກາຮັບຮັດ
ເຊື່ອມ ໂຍງ ກັບ ກລຸ່ມ
ຮະບບ ກາຮ ຈັດກາຮ
ທັກພຍາກອຣມຈາຕີແລະ
ລຶ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ຫວັນ
ສາມາຮັນນຳບຸ້ນອິນທຣີ
ໄປໃໝ່ໃນກາຮເກະຍຕຣເພື່ອ¹
ລັດຕັ້ນຖຸນໃນກາຮພລິຕ

ແລະ ທຳໃຫ້ໄດ້ພລພລິຕທີ່ດີຂຶ້ນ ປຣາສຈາກສາຮເຄມື່ອຕກຄ້າງ
ໃນພລໄນ້

ອາສາສັກຄຣາຮຣກສູ

- ມີກິຈกรรมກາຮັບຮັດເຊື່ອມໂຍງ ກັບຮະບບອາສາສັກຄຣ
ໜຸ່ມໜຸ່ນ ໂດຍກະທຽງສາຮາຮຣນສຸຂມີກາຮຈັດສຣວໃຫ້ທຸກ
ໜຸ່ນບ້ານນຳໄປດໍາເນີນກາຮດູແລສຸຂພາພຂອງປຣະຫານ ທຳໃຫ້
ເກີດມີອາສາສັກຄຣສາຮາຮຣນສຸທີ່ມີຈິຕອາສາເຂົາມາຊ່ວຍເຫຼືອ
ໜຸ່ມໜຸ່ນເຊິ່ງມີກາຮທຳການປຣະສາກັບສຕານີ່ອນນາມມັຍໃນໜຸ່ນບ້ານ
ເພື່ອໃຫ້ຄວາມຮູ້ ປຣະສັມພັນນົງ ປຶອງກັນ ແລະ ດູແລສຸຂພາພ
ຂອງປຣະຫານ

ແຂ່ງຊົງເສີພຸດູກເຈີນ

- ມີກິຈกรรมກາເຊື່ອມໂຍງກັບຮບອາສາສັກ
ຊຸມໜັນ ໂດຍຮັບປາລໄດ້ສັນບສຸນນົງປະມານ ອຸປະກຣົນໃນກາ
ຊ່ວຍຊີວິຫວັນພ້ອມກັບຈັດກິຈການກອບຮມ ກາຮ່ວຍເໜືອ
ຜູ້ປ່ວຍກຣົນເກີດເຫດຊົງເຈີນ ຊຶ່ງຜູ້ທີ່ມີຈິຕອາສາທີ່ໄດ້ຮັບກາ
ຄັດເລືອກຈາກກຳນັນ ຜູ້ທີ່ຢູ່ບ້ານໄດ້ເຂົ້າອບຮມ ຈຶ່ງນຳຄວາມຮູ້
ທີ່ໄດ້ຮັບມາທຳນານເຊື່ອມກັບເຄື່ອງຂ່າຍ ອປປຣ. ສຕານີອນາມັຍ
ອີກທີ່ມີກາຮ່ວຍເໜືອມືກທນທວນຮ່ວມກັນທັງຈັງຫວັດປຶລະຄົງ

ອາສາສັກປ້ອງກັນກັດຝ່າຍພລຣູອນ (ອປປຣ.)

- ມີກິຈกรรมກາເຊື່ອມໂຍງກັບຮບອາສາສັກ
ຊຸມໜັນ ໂດຍມີຄູນຍໍ ອປປຣ. ມີກາຈັດຕັ້ງຄະນະການ
ໃນກາທຳນານທີ່ສັດເຈນພ້ອມກັບມີກາຮປະໜຸນໃນຮະດ້າ
ຕຳບລເດືອນລະ 1 ຄວັງ ແລະ ໄດ້ຮັບກາສັນບສຸນ
ຈາກການປ້ອງກັນ ແລະ ບຣເທາ
ສາຮາຣະນັກຍໍ ຖາງດ້ານການໃຫ້ຄວາມ
ຮູ້ດ້ານກາຊ່ວຍເໜືອອຸທກກັຍພ້ອມ
ກັບສັນບສຸນທຸກໆດ້ານທີ່ ອປປຣ.
ຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເໜືອ



ຕໍ່ກາງວົດອາສາ

- ມີກິຈกรรมກາເຊື່ອມໂຍງກັບຮບອາສາ



สมัครชุมชน โดยสำนักงานตำรวจนครบาลได้จัดโครงการตรวจอาสาขึ้นพร้อมกับสนับสนุนให้คนในชุมชนเข้าร่วมโครงการ ซึ่งผู้ใหญ่บ้าน ได้คัดเลือกตัวแทนที่มีจิตอาสาเข้าไปอบรม และมีเจ้าหน้าที่เทศบาลเข้ามาทำงานร่วมกันและออกไปตรวจพื้นที่พร้อมกับ อปพร.

กลุ่มสตรีตำบลคหบกษา

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับระบบอาสาสมัครชุมชน มีการรวมกลุ่มของสตรีให้มีการทำงานสาธารณสุข ของตำบลโดยมีการคัดเลือกจากสตรีที่มีส่วนร่วมในการทำงานของตำบล

กลุ่มเกษตรกรทำสวน

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจชุมชน โดยระดมทุนด้วยการขายหุ้นให้กับคนในชุมชน เพื่อใช้เป็นกองทุนให้สมาชิกได้กู้ยืมประกอบอาชีพ นอกจากนี้ทางกลุ่มได้ใช้หลักทรัพย์ของกลุ่มสำหรับกู้ยืมเงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์การเกษตร มาเป็นทุนในการซื้อยาหรือยาสูบ

ກະລຸມອອມກົດພົບເພື່ອການພົກປິຕ

- มีกิจกรรมการเขื่อมโยงกับระบบสวัสดิการชุมชน
มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อให้ชุมชนได้มีการออมและกู้ยืมเมื่อเดือดร้อน โดยสมาชิกในชุมชนสามารถจัดการกันเองได้

សម្រាប់សងកម្ម

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการชุมชน
มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลอย่างต่อเนื่องผ่าน
ช่องทางหอกระจายข่าว มีการจัดทำกิจกรรมอย่างต่อ
เนื่องสม่ำเสมอ ส่งเสริมอาชีพ สวัสดิการและเทศบาล
ทันนุนเสริมงบประมาณ จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ
ของแต่ละหมู่บ้าน

កំណត់អនុសំត្រីមការគាំទ្រ

- มีกิจกรรมการเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการชุมชน โดยมีมติของผู้เข้าร่วมประชุมให้รวมตัวเป็นแหล่งทุนของตำบลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการเงินและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของกลุ่มที่เป็นเครือข่ายร่วมกัน





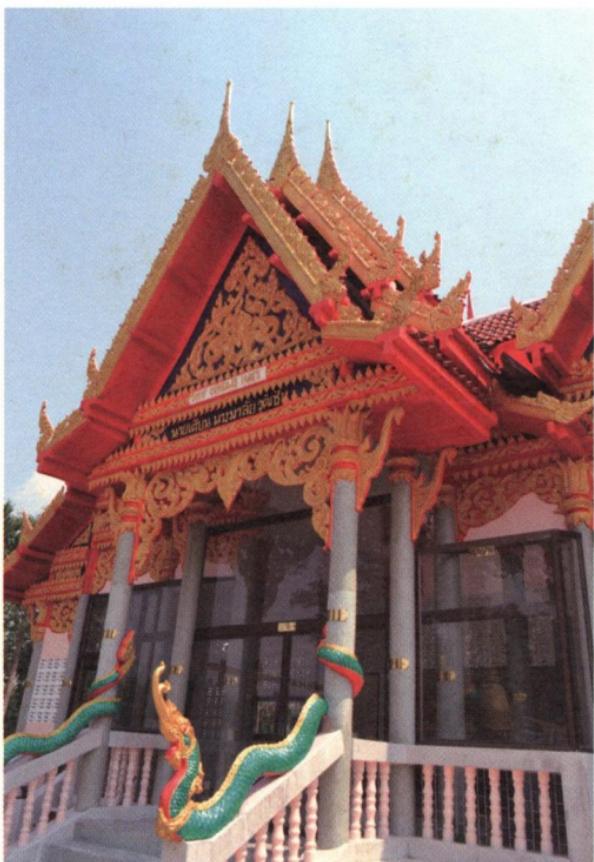


ໄຫວ້ພຣ= ເສຣິມສີຣິມງຄລກ່ອນກລັບບ້ານ

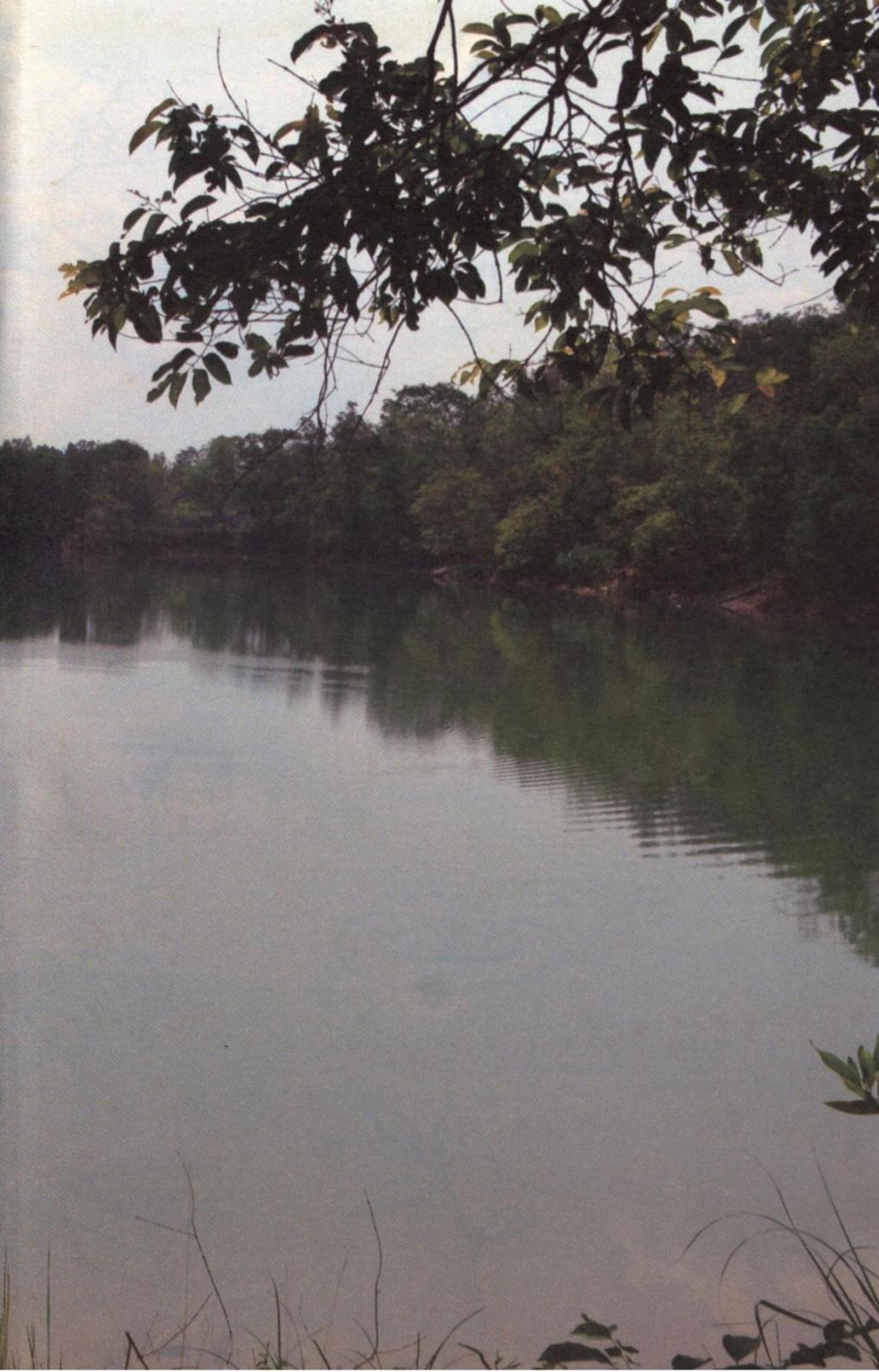


นอกจากມີໂຢມສເຕຍ໌ນ່ານອນແລ້ວ ໃນຫາກໄທຍ ຍັງມີ
ວັດແລະ ສິ່ງຄັກດີໍລືຖື໌ທີ່ນ່າໄປເຄົາພສັກກະຮ່າກ່ອນກລັບບ້ານ
ເພື່ອເປັນສີຣິມງຄລຂອງຫາວພຸຖນ

- 1.ສາລາສັກທອງ 9 ພລັງ ວັດວັງທອງ
- 2.ວັດຫາກໄທຍ ພລວງພ່ອເພີ່ງ
- 3.ວັດເນີນມະຫາດ ພລວງພ່ອໃຫຍ່









หลังการประกาศแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า 40 ปี
จะมีสักกี่ชุมชนที่คุณในชุมชนไม่ประสบปัญหาความยากจน
ไม่ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือไม่ประสบปัญหาสุขภาพ

จากสถานการณ์ดังกล่าวถึงเวลาแล้วหรือยังที่สังคมไทยควรกลับมา
เน้นการพัฒนาที่ไม่มองแต่ตัวติดประสิทธิภาพ
การสร้างมูลค่าและกำไรหรือการตลาดด้านเดียว
แต่ควรจะเป็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนและสังคม

เราไม่ควรลดทอนผู้คนลงไปเป็นเพียงตัวเลข
หากควรเป็นเพื่อส่งเสริมศักยภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
คำตอบสำหรับคำถามข้างต้นนี้ คงจะต้องช่วยกันค้นหา
ไม่ว่าจะใช้ระยะเวลานานเท่าไร



ISBN-13: 978-6167374550



9 786167 374550